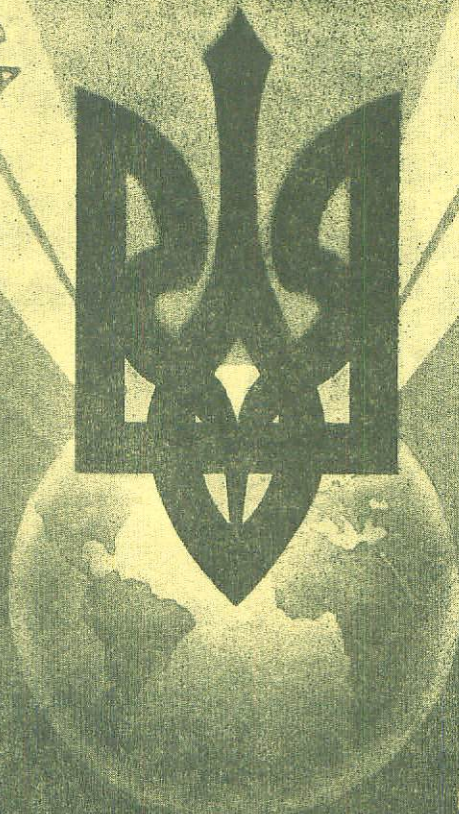

ВІСНИК

ОРГАН
ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ
ЧОТИРЬОХ СВОБІД
УКРАЇНИ

СВОБОДА
НАРОДАМ

СВОБОДА
ЛЮДИНІ

ВИДАЄ
РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

P.O. BOX 304 ST. D
NEW YORK 3, N.Y.

В І С Н И К

О Р Г А Н

ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

(О О Ч С У)

З М І С Т

1) З ким нам по дорозі? ст. 1	12) Небезпечні прояви Н. Ч. ст. 27
2) Святочна подяка та заклик до Переплатників ст. 2	13) Ювілей 75-ліття Наукового Товариства ім. Шевченка ст. 28
3) Відозва Краєвого Проводу ОУН. ст. 4	14) Величаве „Свято Героїв” в Ньюарку, Н. Дж. ст. 29
4) Вітаємо появу „Гомону України” ст. 4	15) Політичне віче в Бостоні, Масс. ст. 31
5) Про Валєнродство Д. Д. ст. 7	16) Товариська зустріч в Гуманіт. Товаристві в Нью Йорку ст. 32
6) Час прозріти Е. Л. ст. 10	17) Чи знає про це УКК.? ст. 33
7) Про Українську Головну Визвольну Раду ст. 12	18) Відновлення видання „Літературно-Наукового Вісника” ст. 34
8) Наказ Головного Команданта УПА ст. 18	19) Жертви ст. 35
9) Знімка УПА і заклик ст. 20	
10) Українська Жінка в УПА ст. 21	
11) „З Варяг в Греки” М. М. ст. 22	

в и д а е

РЕДАКЦІЯНА КОЛЕГІЯ

PRINTED
IN
U.S.A.

P. O. Box 304, Cooper Sta.

NEW YORK 3, N. Y.

ВІСНИК

З ким нам по дорозі?

В питаннях “високої політики” думають у нас або трафаретами, або бажане беруть за дійсне. Доля Китаю, покинутого на поталу Москві хай нам буде спасенною пересторогою!

Як то не дивно, але свідомість російської небезпеки для Заходу була в віці XVI, XVII і навіть в XVIII, далеко більшою, ніж тепер, коли московський імперіялізм досягнув небувалої досі височини. Проектами поділу московської імперії займалися європейські кабінети ще за Івана Лютото; ясно бачив небезпеку московського імперіялізму, і перед ним перестерігав Захід, Карл-Густав шведський, сучасник Хмельницького; бачив цю небезпеку дук Альба, який ще в 1571 р. впливав на німецьких володарів не посилати московському цареві артилерії, бо “коли московський цар присвоїть собі всі новини воєнної техніки, то стане він сильним ворогом, грізним не лиш для (німецької) імперії, але й для цілого Заходу”.

Правда, Москва теж вже тоді носилася з думками підбиття Європи і ніхто інший, як той самий цар Іван мавив Солімана II, володаря могутньої тоді Туреччини, заключати з ним протиевропейську коаліцію — “на цесаря римського і польського короля, і на чеського, і на французького і на інших королів і государів”. Як бачимо — програма Івана Лютото нічим не рїжнилася від програми Йосипа Лютото, а коли у взаємовідносинах Заходу з Росією в наші часи зайшла рїжниця, то полягає вона на тому,

що московський імперіялізм, в своїх цілях і в своїй розгоновій силі не ослабнув в нічім, тоді як свідомість його небезпеки і активне бажання загальмувати цю небезпеку, чим раз слабшає і никне на Заході. Натомість, приходять політика оман і бажання якось від ненажерливого Ваньки “відкупитися”. Ще Наполеон I. ходив у Москву; ще Наполеон III., разом з Англією, воював на Кримі; ще Сен-Джемський кабінет стримав побідний похід російських армій перед Константинополем в 1878 р.; ще Габсбурська монархія (з Німеччиною) ставили чоло російській експанзії на Балканах в 1908 і в 1914, але це все “давно-минулі часи”. Захід відівчився говорити з Москвою мовою лорда Біконсфільда, чи навіть барона Еренталя, мовчки визнавав факт існування потворної імперії. І — що найважливіше — навіть коли десь знаходилися якісь політики на Заході, які в слові чи в чині, намагалися ставити опір російському “Дранг нах Вестен”, — то й тоді вони рідко займалися ідеєю поділу Росії на її складові частини. Візьмім лише новітні часи! Німці за першої війни мали концепцію ампутації Росії, але не її розподілу на незалежні держави. Ще менше таку концепцію мала переможна Антанта по першій війні: коротко тревала шарпанина берегів Чорного й Білого моря, і активна підтримка не України, а білих царських генералів — ось що відвигнула тоді Антанта як свою східно-європейську політику. Визнання Польщі і Балтійських державок

це знов таки була політика ампутації, не розподілу імперії. Такою самою політикою ампутації була й політика Гітлера на Сході Європи. Політика Заходу супроти Росії тепер — очевидно не бере в рахунок концепції розподілу Росії. Бо для того треба мати ідею пересунення кордонів Європи на Дін і Волгу, а це трохи задалеко від теперішньої границі Окциденту над Ельбою і коло Трієсту. Крім того, навіть в зах. пресі чи публіцистиці тяжко знайти симпатії з такими далекосяглими плянами, як розторошення Московщини, а тим менше про конечність створення з “окраїн” імперії самостійних держав, в першу чергу України. Навпаки, західні політики, що тепер при владі, а ще більше ті, що мають привілей впливати на громадську думку Заходу, навіть ворожі червоному імперіалізму — ніколи не є проти Росії як такої, тільки воліють так звану “демократичну” Росію, цебто таку саму загарбницьку як червона, лише іншого політичного кольору. А ту Росію — чи навіть і червону, сподіваються західні політики зеднати собі чи то торговельними договорами (відкупитися від неї грошево) або територіальними уступками (гл. Польщу, Східну Прусію, Балтику, Україну, Балкани, Китай і пр.).

Таке навітлення сучасних західно-російських відносин може впровадити в розпач наших політиків з породи крутіїв. Якужеж тоді — скажуть вони — визволити Україну!? Хтож нам у цім допоможе? Бо вони все думають трафаретами і бажане беруть за дійсне. Одні думали, що збудувати Україну допоможе їм Пілсудський, другі — що Вільгельм, треті — що Гітлер, четверті — Антанта, п'яті — що західна демократія і т. п. Були й такі, які думали, що Україну допоможе збудувати Йосип Сталін чи Ленін. На це питання, однак, треба дивитися яснішими очима, ніж дивляться політики-крутії, які й досі тої думки, що якийсь переможець привезе їх до Києва, як свого часу привезли до Парижу Людовика XVIII, а вони тоді будуть на Україні “правити і володіти” нею. Так просто справа не виглядає. Певно, всякий зудар Москви з її противником, тим чи іншим, може і повинен бути використаний активними українськими силами для здійснення нашої максимальної політичної програми. Але не треба думати, що всякий ворог червоної Росії буде нам активно помагати в реалізації наших плянів! На цім місці ми знову почуємо розпачливі запитання політиків-крутіїв — то

коли так, коли Захід не має концепції розподілу Росії, коли стоїть на позиції “єдиної і неділимої”, коли навіть з червоною Росією волівби за всяку ціну замиритися, — то якіж наші вигляди на майбутнє!.. Деж ті сили, які добровільно чи хочби лише об'єктивно, незалежно від їх волі, сприятимуть нашій справі?

Відповіді на це питання — і то позитивної — не знайдуть політики-крутії, але її знайде той, хто дивиться не на поверхню явищ, а на сили, укриті під землею; на ті невидимі зерна, з яких завтра виросте плід. А такі сили є, і хід подій неминуче веде до їх активізації і виявлення наверх! Де ці сили? Пригляньмося уважніше політичному положенню в Європі! Пригляньмося уважніше намірам і цілям політики Кремля! А тоді побачимо, що в найближчій часі вже наступить одно з двох: або Росія заохочена уступчивістю Заходу і небажанням ставити їй спротив, сфінгує якусь західну “агресію” (від цього спеціаліст Вишинський), і нападе на Європу, а тоді ця остання і Америка будуть змушені проти Росії виступити, або — що мало правдоподібно — бодай на короткий час — Європа й Америка “замиряться” з Кремлем. Що буде тоді? Тоді Росія подвоїть свою політику “холодної” і громадянської міжусобної війни в усіх країнах світу. Цебто робитиме це саме, що з деякими перервами — робить від жовтня 1917 року, тільки з удесятеро сильнішим завзяттям. Тоді ще більш як тепер Європа, Америка й Азія стануть тереном кривавої міжусобної війни, як тепер Франція або Китай. Тоді, як тепер у Франції — кожна країна, кожна нація Заходу, опиниться у себе в дома віч-на-віч з мільонами москвофільськи настроєних ослів під командою кількох тисяч зрадників в роді Тореса, Толіяті чи Паукер. А коли це наступить, то напевно не Шумани і Блюми, не Рамадіє і Гаспері, ні Волеси, ні соціялісти, своїх країн від внутрішніх варварів не вратують. Їх зможуть вратувати нові — старі сили традиційної Європи — от ці, що вперше — показали своє обличчя на Україні 1917-20 рр., спершу на великий переполох соціалістичної інтелігенції, яка в вибуху горячої віри, патріотизму і ненависти до чужинця-насилника, побачила лише “фанатизм”, “шовінізм” і “дух мілітаризму”... Показали своє обличчя ці сили традиційної Європи в Іспанії, коли вони виступили проти Москви та її агентів в обороні релігії, церкви і нації. Показують своє обличчя ці

сили подекуди в Полуд. Америці з такою виразністю, що деякі замасковані советофіли мають безличність публично, в пресі, домагатися щоб Америка здусила їх військовою силою... Показують свої обличчя ці сили нарешті на розлогих просторах Європи, під московською окупацією, ну і почасти у Франції. Ось як раз ці сили, далекі своїм духом від згангренованої частини Заходу, матеріялістичної, псевдо-демократичної, безбожницької — є єдині сили, які, зорганізовані, здолають поставити чоло воюючому комунізму і Москві. Ці сили боротимуться і боряться не в ім'я якоїсь тої чи іншої критичної ідейки проти комуністичного "відхилю від правдивого соціалізму", лише проти Сатани і слуг його на землі в ім'я вічних ідей Божественної справедливості і підставових засад християнської цивілізації. І тоді — "ето будет последний и решительный бой", коли остаточно відрубается голову гидрі комунізму і його замаскованих чи отвертих попіхачів. Війна цей процес прискорилаби, а "мир" не стримавби його.

Коли це наступить, не беремось пророкувати. Достоевський, який 70 літ перед приходом большевизму, дав нам в однім романі його точну світліну, писав, що світ вратується від злого духа, але — "світ вратується вже після відвідин його злим духом. А злий дух близько: може вже наші діти уздрять його". Ми уздріли його! Але чи вратується світ вже аж тоді, коли весь закоштує його сам, переживе сатанізм на власній шкірі, чи схаменеться перед тим — цього не знаємо. Коли світ покажеватиме стільки безмеж-

ної сліпоти що до поступів злої сили, стільки боягузства супроти неї і стільки бажання сховатися перед грядучою катастрофою, як той струсь, під власним крильцем буденних забав та крутійств, — тоді, боїмось, пророцтво Достоевського сповниться. В кожному разі ті традиційні, принципіально ворожі духові Сатани сили, про які згадано вище, ці невидимі мільйони оборонців християнства проти сил диявола і його псевдохристиянських попіхачів — вже виступили на арену, поборювані з усіх сторін. Ось де є ці співзвучні нам сили, які — чи свідомо, чи навіть незалежно від своєї волі — помагатимуть нам, помагатимуть Україні в її великій ділі, якою піднялася вона — часто проти волі її неfortunних провідників — ще в 1917 році, горіючи і не згораючи, як смолоскип, що вказує заблудшим, сліпим, дурним і вбогодухим шлях визволення. З цими силами нам певно буде по дорозі!

А таке ставлення справи, така її оцінка передсуджує і питання, за ким піде Україна; чи за політиками крутіями, опортуністами що пристосовуються до кожної нової кон'юнктури, аби на національній справі зробити свої дрібні особисті, клікові чи партійні інтереси, чи піде Україна за тими, хто духом буде з нею, за виразниками її затаєних, давних мрій і вірувань, за тими, хто ставить карту не на хвилеві комбінації, а на вічно негасимий вогонь традиційно-національної, героїчної, войовничої нашої нації.

Ця дорога тяжка, але єдина що веде до мети.

УСІМ НАШИМ ДРУЗЬМ В АМЕРИЦІ, КАНАДІ ТА ЄВРОПІ, ЩО ПРИСЛАЛИ НАМ З НАГОДИ СВЯТ ХРИСТОВОГО РІЗДВА СВОЇ ЩІРІ ПОБАЖАННЯ, ОТСИМ ШЛЯХОМ ВИСЛОВЛЮЄМО НАШУ ЩИРУ ПОДЯКУ.

ГОЛОВНА УПРАВА ООЧСУ.

Подобається Вам наш журнал,
ТО ПРИЄДНАЙТЕ НАМ
НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

ЧИТАЙТЕ, ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

"ВІСНИК"!

Відозва Краєвого Проводу ОУН

ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

В РОКОВИНИ 22-го Й 29-го СІЧНЯ

Українці! Друзі Революціонери—Повстанці!

22-го січня, 1918 року проголосшено в столиці України Києві створення Самостійної Української Держави.

Сім днів пізніше — 29-го січня 1918 року молоденькі київські учні — школярі станули із зброєю в руках в обороні Української Держави та полягли всі смертю Героїв під Крутами.

22-го січня 1919 року проголошено в Києві злуку західньо-українських земель з Українською Народною Республікою в одну Соборну Українську Державу.

Память і спомин цих великих історичних подій провадила і провадить нас досьогодні, протягом 29 років, у боротьбі за здійснення цього святого ідеалу — волі й самостійної державности українського народу.

На шляху боротьби за здійснення цього ідеалу ми створили новий могутній акт самостійности України в день 30-го червня 1941 року і створили нову велику добу визвольних змагань України, ще більш завзяту й героїчну якої іменем і прапором стала УПА.

Святі заповіді наших батьків, що їх вони нам передали в історичних актах 22-го січня, вписа-

ні кровю Героїв Крут і кровю сотень тисяч українських воїнів, полеглих у визвольних змаганнях 1917-20 рр. перебрало і сповняє гідно наше героїське покоління УПА, у сьогоднішній другій великій добі визвольних змагань українського народу.

Ми горді з того і йдемо свідомо на найважчу боротьбу та сповнимо свій великий святий обов'язок гідно до кінця.

Будемо непохитно вірні тим святим ідеалам, будемо незломні у боротьбі за них — аж поки здійснимо їх, поки не здобудемо Вільної Самостійної Соборної Української Держави!

ХАЙ ЖИВЕ УКРАЇНСЬКА ПОВСТАНСЬКА АРМІЯ!

ХАЙ ЖИВЕ УКРАЇНСЬКА ГОЛОВНА ВИЗВОЛЬНА РАДА!

ХАЙ ЖИВЕ СПІЛЬНИЙ ВИЗВОЛЬНИЙ ФРОНТ ПОНЕВОЛЕНИХ І ЗАГРОЖЕНИХ МОСКОВСЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКИМ ІМПЕРІАЛІЗМОМ!

Слава Україні!

Постій, в січні 1947.

Краєвий Провід

Організації Українських Націоналістів

Вітаємо появу „Гомону України”

Розвиток революційної боротьби на українських землях та потреба об'єднання укр. еміграції у світі довкруги ідей визвольної боротьби, стають чимраз наглядніше провідним стимулом для посилення політичної активності серед укр. громадянства північної та південної Америки.

Українське громадянство на америк. землі починає наглядно переконуватися про шкідливу діяльність деяких укр. „провідників”, які в своєму партійному засліпленні а часто із чисто шкурних інтересів, промовчували та оплюгав-

лювали революційну боротьбу на українських землях.

„Провідники” ці, будучи часто редакторами укр. часописів, використовували цей основний засіб інформації, представляючи у фальшивому світлі події на українських землях а зокрема, визвольну боротьбу УПА та революційного підпілля ОУН.

Їм не йшло про добро української справи, лише про дескредитування цих політичних чинників, які мали відвагу залишитися на рідних

землях та організувати збройну боротьбу проти окупанта.

А все це роблено тому, що боротьбу цю організували та очолювали люди не з їхньої партії, отже політ. противники, яких треба було всіма засобами нищити.

Вистане пригадати хочби огидну кампанію оклеветування УПА і УГВР, яку ще й досі дехто продовжує, вправді, тепер вже більш скрито та перфідно.

Реагуючи на такий стан забріханості та політичного крутіства, свідомі та ідейні круги укр. громадянства на америк. континенті подбали за це, щоби український загальний дістав до рук часописи та журнали, в яких героїка визвольної боротьби УПА та Українського Підпілля на Україні булаб висвітлена всесторонньо та правдиво.

Треба підкреслити, що й деякі місцеві укр. часописи почали вкінці більш об'єктивно подавати відомості про революційну боротьбу в краю, а в міжчасі появилися нові часописи й журнали, редактори яких всеціло спрямували свою працю на розпропагування укр. визвольної боротьби у світі, висвітлюючи при цьому шкідливу діяльність тих, які цю боротьбу заперечували та оклеветували.

Поява в останньому часі в Канаді нового укр. двотижневика "Гомін України" є черговим доказом що укр. громадянство розуміє і доцільне вагу пропаганди визвольної боротьби укр. народу у світі та солідаризується з ідеями визвольного табору в Україні.

"Поява цього часопису не є випадкова. В Канаді бракувало друкованого слова, що оформлювало політичну думку українського громадянства згідно з вимогами часу і що ставилоб проблематику українського визвольного руху та української державности чітко, відважно і в належній ширині. Потреба такого часопису почалась відчувати особливо по війні й чим раз даліше прибирала гострішої форми. Ця потреба власне зродила "Гомін України".

"Зачинаємо видавати "Гомін України" в надії, що він запов-

нить ту прогалину, що існує в житті українського поселення в Канаді й з вірою, що українське громадянство гаряче привітає його появу та піддержить його всіма можливими засобами. Редакція натомість буде пильно стежити за тим, щоб "Гомін України" був дійсним голосом далекої, воюючої України в Канаді.

"В основну публіцистичної діяльності "Гомону України" кладемо одвічні засади Христового вчення, Його етику й мораль.

Віriamo в силу й красу укра-

Ми гаряче вітаємо почин гурта ідейних укр. громадян Канади, видавати укр. часопис, призначенням якого є — бути гомоном воюючої України.

Потреба такого часопису була зокрема наглядною в Канаді, де в наслідок "високопатріотичної" діяльності деяких впливових "провідників", вістки про визвольну боротьбу укр. народу, зокрема про дії УПА і УГВР були постійно перекручувані та фальшиво подавані в укр. часописах.

Читаючи два перші числа "Гомону України" приходиться ствердити, що часопис цей своєю естетичною формою, різноманітним змістом та ідеологічною насиченістю є одним з найкращих, які досі появилися в Канаді.

Прізвища редакційних співробітників та головного редактора М. Сосновського є запорукою вдержання високого журналістичного рівня часопису.

Видавець "Гомону України" п. С. Фроляк, б. сотник канадійської армії, це представник молодого українського покоління в Канаді, відомий із своєї громадської праці на пості представника Укр. Допомогового Осередка в Лондоні в часі останньої війни, де розвинув незвичайно видатну допомогову, організаційну та політично-інформаційну діяльність.

Зясовуючи цілі та ідеологічні напрямні "Гомону України" видавець п. С. Фроляк у вступній-редакційній статті, між іншим стверджує:

їнської нації, в її післаництво на сході Європи, в її остаточну перемогу. Газету присвячуємо боротьбі українського народу за волю, його героїчній Українській Повстанській Армії (УПА) і революційно-визвольному проводові цієї Армії і українського народу — Українській Голосній Визвольній Раді, бо віriamo, що концепція національної революції є єдино-правильним шляхом до здобуття української держави. З твердою вірою в слушність і правильність ідей воюючої України, будемо їх голосити без

упинно з повним переконанням що ті ідеї саодикі переможуть і у висліді прийде здійснення віковичного прагнення українського народу.

“Гомін України” не тільки буде орієнтуватися на Край, він буде відстоювати принцип примату Краю, бож визволення й побудова держави лежить виключно в руках українського народу на рідній землі. Край відграє і відіграє рішачу ролю, еміграціяж — допоміжну, бо ні еміграція, ні різні більше чи менше штучні й механічні коаліції чи так обєднання еміграційних груп партій України не виборять, ні не виторгують у сильних цього світу. Українська політична еміграція тоді виправдає себе, коли вся її праця і діяльність ітимуть на до-

помогу Краєві й будуть співзвучні з формою й змістом боротьби народу за Українську Самостійну Соборну Державу. В своїй допоміжній ролі — моральною й матеріальною піддержкою визвольних змагань Краю, політично-інформативною роботою на закордонному відтинку — еміграція може й повинна активно включитися в боротьбу українського народу й вложити свій вклад у будову української держави. Тому ми пропагуватимемо єдність еміграції і Краю.

Віriamo в повалення большевицького режиму в Україні й цілому ССРСР. Запорукою цього є концепція й практика національно-визвольної боротьби поневоєних російським большевизмом народів у спіль-

ному революційному фронті, авангардом якого є УПА. Віriamo в знищення і розчленовання російської большевицької імперії на національні держави вільних народів, побудовані за етнографічним принципом.

...“Гомін України буде нещадно поборювати большевизм як деструктивну філософічно-економічну систему в теорії — й як інструмент поневоєлення й визиску багатьох народів і як загрозу світового миру в практиці. Наш головний ворог це тоталітарний російський большевизм і російський імперіалізм у всіх своїх видах і аспектах. Зокрема поборюватимемо большевицьку п'яту колону в Канаді, головню серед наших, тут проживаючих земляків!

Наведені вище ідеологічні напрямні “Гомону України” покриваються з ідеологічними напрямними нашої Організації ОЧСУ та вказують наглядно, що ідеї революційно-націоналістичного табору в Краю здобувають серед укр. еміграції за океаном чимраз більше симпатій та признання та стають цією духовою силою, яка саодиоко зможе обєднати укр. загал в його праці та намаганні допомогти визвольній боротьбі України та довести до створення одноцілого ідеологічного українського фронту на просторі цілого американського континенту.

З появою “Гомону України” укр. громадянство в Канаді матиме змогу одержувати правдиві інформації про визвольну боротьбу укр. революційного підпілля та героїчної УПА.

Ми зокрема закликаємо читачів “Вісника” та всіх наших симпатиків стати передплатниками “Гомону України” та цим піддержати Редакцію

часопису в її корисній праці та намаганні частійше видавати часопис.

Річна передплата часопису для ЗДА виносить 3.50 дол. На пів року — 2 дол.

Передплату треба висилати на адресу:

“UKRAINIAN ECHO”

Box 334, Terminal “A”

Toronto, Ontario, Canada

Віriamo, що укр. громадянство в ЗДА привітає появу “Гомону України” як дальший жертвенний вклад праці заокеанської еміграції для справи розпропагування в світі визвольної боротьби українського народу.

Видавцєві часопису п. С. Фролякові та всім співробітникам Редакції можна лиш висказати признання та побажати багато успіхів в їхній дальшій праці для добра Канади та України!

Редакція “Вісника”.

Д. Д.

Про Валенродство

Конрад Валенрод, знаний герой поеми Г. Сенкевича, який виводить в ній литовського патріота, що "перемалювався" на німця, і дінняв аж посту вождя Ордену Хрестоносців, щоб зручніше той орден, ворожий його народові, згубити. Великого галасу наробила ця поема та її автор в звязку із знаним виступом І. Франка (у віденським "Ді Цайт") зі статтею проти Сенкевича, де він назвав його "Діхтер дес Ферратс", поетом зради. В нашу добу може не всі українці й знають про цю поему, а навіть про її автора, та валенродівський комплекс грає не аби яку роль і досі в політичній думанню земляків, а навіть в їх політичній практиці.

Цей валенродизм називається у нас "пенетрацією" чужого середовища, або його "опанованням". Не відкрита боротьба з тим середовищем, а підступ, маска, спроба взяти ворожу твердиню зсередини, одним словом метода "троянського коня". При чім захвалюється, а навіть практикується цю методу не тільки супроти ворога національного, але й проти чужого партійного середовища. Сторонники цієї методи дуже радо покликаються на такуж методу большевиків, яка — кажуть — приносить їм такі успіхи. Чи мають вони слухність?

Про большевиків потім, на разіж придивімся до вислідів тих спроб "опановання", що їх спостерігаємо за останні двадцять-тридцять літ на Україні. В 1923 р., за ініціативою УВО (Укр. Військова Організація) засновується журнал "Заграва" у Львові; хутко потім — при "Заграві" нова політична партія П(артія) Н(аціональної) Р(еволюції), Назверх — "Р" означала "роботу". "Заграва" виступала остро проти офіційного галицько-українського політичного світа, мала завданням цей звіт заступити іншим, новим, а складалася партія з бувших комбатантів великої війни, січових стрільців. Але це довго не тривало. Рік минув, і головна партія галицька (з "Ділом") здається вона тоді звалася національ-демократичною, запропонувала "загравистам" наше неминуче "обеднання". Комбатанти згодилися, і так повстало УНДО, а "загрависти" дістали, за свою чемність, певну кіль-

кість посольських мандатів (з листи УНДО). Які кермували загравистами мотиви, попри звичайні українські "обеднавчі" аргументи? Власне валенродівські аргументи, що от мовляв, ми тепер зі середини "опануємо" ундівців, переберемо і партійні, і економічні установи пануючої ("діловської") партії і захопимо провід в краю! А орган "Заграву", так само як партію "УНР-революції"-на припоручення УВО — припинили. Це було, очевидно, не обеднання, а злиття.

Що з нього вийшло? Те, що звичайно в таких випадках виходить, і те, що звичайно охоплені дурійкою обеднання і "опановання" земляки ніколи не бачуть, зачіпаючись в сотний раз о той самий пень, об який вже стільки колес поламали перед тим. Правда, окремі члени був. "Заграви" — "опанували" якийсь посольський чи сенаторський мандат, те чи інші директорське крісло в економічній установі, але ці становища "опанували" пани Іксовичі чи Іпсильонські, але не партія "Заграви"! Не інша політична концепція! І хутко дійшло до того, що такого пана Іксовича з був. "Заграви", ніяк не можна було відрізнити від старого "діловського" конюктуриста — так вони себе взаємно "спенетрували"! І шойно десять літ потім, деякі бувші "загрависти" офіційно з УНДО виступили, а їх "вождь", Дмитро Паліїв, публично в своїм партійнім органі (вони заснували нову партію — "Фронт національної єдності") писав, що мали рацію ті небагато, які перестерігали перед "обеднанням" з УНДО-м, і перед спробами його "опановання": що змінити УНДО не вдалося. І дійсно, "загрависти" без решти розпустилися в обеднанні, яке мали "опанувати" а динамічна сила бувших комбатантів, не сконсолідована окремо, зниділа і ослабла. А сам ФНЄ — хутко пішов випробованою доріжкою, знову починаючи ліпити нове обеднання зі старими противниками. Так прийшла війна.

Проби "опановання" большевиків робили наші УКП-істи (укр. комун. партія), "Боротьбісти", соціалісти-революціонери М. Грушевського, соціаль-демократи, Ю. Бачинський, Сіяк,

Винниченко, і всі знаємо що з того "опановання" вийшло. Ще хутчий скінчилася спроба галицьких радикалів вступити на цей шлях: їх оферти "співпраці" большевики не прийняли, просто нею знехтували. А там де ці спроби деякий час животіли, кінчилося це зрадою своєї ідеї і повним підпорядкуванням — ідейним і організаційним — тій групі, яку неfortunні земляки прагнули нібито "опанувати". На прикладі большевицької пенетрації побачимо, чому ці спроби українські не вдалися. Так, большевики можуть похвалитися, що з успіхом застосовують тактику пенетрування і опановання чужих їм середовищ. Тимже з земляків, які хочуть взоруватися на їх тактику, треба пригадати латинську приповідку: "коли двоє роблять те саме, то це не є те саме". Коли большевики почали вживати тактики пенетрування? По захопленню влади їх партією, цебто — тоді коли мали в руках міцний, дисциплінований партійний (і державний) апарат; перед тим, навпаки, це були найбільші "відокремленці", що відгороджувалися і ідейно, і організаційно, не лиш від інших партій, а навіть від фракцій власної партії (меншевиків). Друге, заким опановувати чужі осередки, большевики виробили собі обов'язкову для всіх — огидну — але виразно окреслену ідею, яка тримала вкупі їх партійну "ударну групу", яка пролізала в чуже оточення. Третє — їм присвічувала, безнастанно вщеплювана, думка, що середовище, до якого входить, щоб його опанувати, чи з ним кооперувати хвилево, — є середовище вороже. Найяскравіше видно це було на прикладі відношення большевиків до їх західних союзників. В той час, як ці останні вдалися в гістичне захоплення СС-СР-ом, большевики — навіть в часи війни — трималися з великою резервою до союзників, і хутко перейшли до ворожості, протисоюзницької агітації у себе, в той час як Захід ще розпливався в телячій захопленні Росією. Четверте, нарешті, і в партії большевицькій, і в "ударній групі" призначеній до опановання — існувала дисципліна, за порушення якої остро каралося.

Чи ці передумови успішності опановчої акції існують у тих наших груп, які намагалися або намагаються приміняти цю тактику? Ледви!

Чи ці націоналістичні групи, що "опановують" — можуть похвалитися своїм твердим і ясним ідейним "вірую"? Думаю, що ні. Перед фіційне "вірую", можна було знайти статті (О-

нацького, Мартинця), які отверто закликали війною, в націоналістичних часописах, попри повернути до культу "традицій" Драгаманова і Грушевського. Тепер стрічаємо приватно-власницьке і — соціалістичне "вірую", і націоналізм — і народницько-соціалістичні "традиції" Центральної Ради, і релігію і — релігійний індіферентизм, і т. д. З таким неусталеним і вічно змінним "вірую" (коли це можна так назвати), "ударна група", яка хоче щось "опанувати" неминуче засуджена на розпуск в чужім середовищі, на те що не вона його опанує, а воно її. Човен без керма, не попливе бажаною йому дорогою через озеро, а сам стане жертвою хвилі.

Дальше, чи в пенетруючій українській групі є жива, комбатайна свідомість своєї засадничої ворожості до середовища, яке хочеться опанувати? Наприклад, така комбатайна свідомість, яка є у большевиків до їх західних "союзників"? Або така, яка є в них до соціалістів? Ні, такої свідомості, такої комбативності в українських групах нема! Навпаки, в поуках різних центрів що до цього, ясно зазначається, що дана група (пенетруюча) зовсім не хоче "монополювати" політичним рухом, не претендує на "виключне керівництво визвольною боротьбою"; що дана група лише одна з многих, що з ними, з усіма треба йти рука в руку і пр. Коли так, то нащо — подумає собі кожний — опановувати ці інакшопартійні середовища? Правда, перед тим ці інші партії п'ятувалися як інертні або ворожі національній боротьбі, і, в ім'я цього, хотілося усунути їх, самим стати на чолі — але тут же потім заявляється, що ці чужі партії — це любі товариші, з якими не треба свяритися. Отже нащо тоді опановання? І ось, на практиці, такі ударні групи, що мають щось чи когось опанувати, розпливаються в чужім середовищі. Більше, просто приходять з ними до розмиру, до "пактів неагресії"; непримиримість власної ідеї тратить свої "канти", ворогів трактується як "заблудливі братів", а потім просто як братів, а тоді діло опановання довершується: чуже середовище опановує ударну групу, яка мала завдання сама опанувати щось чи когось.

Деякі групи, що беруться опановувати, так і кажуть, що "міжгрупова боротьба мусить устати", що то давніше група тратила від контакту з іншими, а тепер "переймати інших нашими концепціями" треба на дорозі тісної співпраці, от-

же не відокремлення, не двоподіл. Ці групи у-важають що для консолідації надається кожна українська група — отже і соціалістична, і та що проти збройної боротьби з займанцем? Ці групи остільки визбулися свого групового патріотизму, що вважають, що важним є не хто, а що, “який зміст, дія, а не який чоловік”... Чи така група може спенетрувати якесь інше середовище?! Коли їй бракує свідомости, що не всякий чоловік, не всяка група може реалізувати певну концепцію; що для певного діла потрібні тільки певні люди, тільки вони, а ніхто інший. Як напр. тільки Хмельничани, не Барабашівці могли зреалізувати ідею повстання і боротьби за самостійність. Очевидно з такою психікою група лише тратитиме впливи у всякім середовищі, до якого не увійде.

Нарешті, чи в тих групах націоналістичних, що прагнуть щось опанувати, є тверда дисципліна, яка одна, хоронить членів групи від ухилів ідейних, а групу від розпаду? На мою думку, такої дисципліни нема. Візьмим лише сектор ідеологічний: бачимо як групові органи і члени виступають з ідеями цілковито протилежними офіційному “вірую”, і вони лишаються далі членами групи, і їх відхил нікого не цікавить. При таких браку дисципліни, ідейне наближення до чужих груп настає хутко, настає опановання групи або її преси чужою ідеологією; буває що в групових органах захвалюється навіть сталінську “соборність” (мовляв під нею “краще” як було перед 1939 роком в Галичині). Очевидно при таких браку дисципліни члени ударної групи вже перед “опануванням” спроне-вірюються партійній вірі. Як жеж тоді вони насаджуватимуть її в чужім оточенні? Скажуть, що в таких групах існує все таки дисципліна? Можливо, але яка? Існує вірність організації, а не своєму “вірую”. А по друге — хитливість партійного “врую” усуває перепони до засвоєння чужого “вірую”, отже й до наближення до чужої ідеології і чужої організації. В таких випадках смішно мріяти про якесь “опановання”. Бо нікого в чужім середовищі не зєднаєте під свій прапор, коли має він одні барви на однім боці, а другі — на другім.

Коли хочемо зробити підсумки, то доведеться звести причини всіх згаданих вище невдач “опановання” до таких найважливіших: до браку ясної, окремої від “пенетрованої” групи, ідеї; до браку комбативного, неприєднаного, ворожого духового наставлення до чужого середовища, ну і до відсутности “чистки”, дисципліни всередині партії чи групи. При таких умовах утопією є всяка спроба валенродівства. Не чуже угруповання вона розібе чи опанує, лише своє згубить.

Щож така група має робити? Група, яка вірить в своє післанництво вести за собою загаль, мусить насамперед мати тверду і ясну ідеологію! По друге, мусить така група єднати не ко-го будь в своїх рядах, лише приймати членів на підставі суворого добору, не лише тих, що “підпишуть” партійний статут чи “кредо”; приймати таких, яких лучить духова спільнота на всіх ділянках людської психіки. Мусить така група відчувати свою маркантну відмежованість від інших груп і, нарешті, засвоїти засаду суворой чистки, видалення елементів, які стратили духовий контакт з “вірую” групи або морально втратили право до групи належати. Лише така група розіве в собі велику динамічну силу; лише така група стане атракційним осередком для загалу, його притягне як магнет залізо; лише така перетягне своєю великою атракційною силою кращі елементи інших груп і загалу взагалі! така переможе в конкуренційній боротьбі з іншими осередками. Така група візьме гору над противними групами і в одвертій боротьбі з ними, і в тактиці опановання. Але — лише така група!

Звичайно, в усіх політичних питаннях українці звертають увагу на всякі побічні моменти — на тактику, маневрування, писану програму, звязки і пр. І лишають на боці основну вимогу — якість людського матеріялу, який те все має робити. А ця якість — є першої ваги річ. Мати насамперед першорядний людський матеріял, ідейний, характерний, мудрий. Решта — “приложиться”. Лиш з такого матеріялу буде батіг, на чужинця, і на свою погань!

Час прозріти

Тепер, коли над політичним зліпком, створеним серед української еміграції в Європі і названим шумно "Українською Національною Радою", починають розводити річеву дискусію — акушери цього зліпка в Європі і в Америці починають попадати в паніку. Замість відбивати критичні завваги річевими аргументами, або, коли таких аргументів немає, признати мужньо виявлені хиби цієї Ради, вони, ці акушери, стараються прицитькати критику, а можливу невдачу цієї Ради заздальгідь пробують приписати тим, що її критикують.

Не вони, не ініціатори цієї Ради, зліпленої з неспівзвучних, в засаді цілковито протилежних, політичних течій і світоглядів, винні, що ця Рада розлітається, тільки винні ці, що з місця завважували хибні основи, на яких її будовано і передбачали те, що тепер на наших очах діється.

Бо є на світі закони, яких не обійдуть навіть наші політичні хитруни. Кинений вгору камінь, остаточно таки впаде в долину, вода попливе вниз, а за вуха від чобота ніхто ще не підняв себе вгору, без огляду на це, чи він бідняга, багач, король чи диктатор. Бо закони законами і їх насилувати не можна.

Також не можна нічого путнього створити руками людей, в яких нема одної цілі, одного пляну, одного бажання. Це закон, якого ніякий політичний зліпок не обійде.

Національна Рада була створена людьми не доброї волі і тепер переважають в ній люди не доброї волі. Створено її на те, щоби повернути політичні впливи тим елементам, які втратили ґрунт серед українського народу. Політичні банкроти наперед створили між собою свого роду тихий картель, щоби розбити ці сили, які по війні були вже ідейно сціплені і творили навіть на еміграції переважаючу більшість — й опісля при помочи різних штучок, крикливих зїздів, конференцій і баламутного писання созвучної з ними преси дістатись назад до проводу в українській суспільності. Розбиваючи українське зорганізоване життя і підкопуючи той боєвий ентузіязм, що серед нього існував — ця "ліга винуватців" запевняла український широкий загал, що саме в той спосіб во-

на прямує до "єдності", до "консолідації українських сил в напрямі визволення України".

Чи пригадує собі наша суспільність огидну лайку, якою колись в ім'я "обеднання" обкидувала велика частина нашої преси так званих "бандерівців", й загалом усіх тих, що піддержували УГВР? Чи пригадує собі наша суспільність ту мовчанку, якою окутували ті самі газети боротьбу УПА а на закиди чому так роблять, відповідали, що "УПА нема і це все видумка", або говорили, що "писання про УПА пошкодить нашим скитальцям? Чужі газети, чужі книжки, чужі автори писали багато про УПА, про УГВР, тільки свої не писали...

Чи пригадує собі наша суспільність той розголос, який надавали колись югославяни своєму революційному провідникові ген. Михайловічові? Чи пригадує собі наша суспільність, як хвалились колись поляки своїм Бором-Коморовським, а інші народи своїми революційними провідниками, що боролись підчас світової війни?

А чи знає наша суспільність, що нині на Україні діє могутня Українська Повстанська Армія, під мілітарним проводом генерала Т. Чупринки, а під політичним проводом Української Головної Визвольної Ради? Чи бачить наша суспільність, як мало розголосу дає велика частина нашої преси цьому великому українському героєві і цьому дійсно українському підпольному урядові? Чи знає наша суспільність, що ці провідні чинники в Америці, які мають претенсію очолювати українське суспільне життя, в завзятий спосіб поборюють УГВР і навіть, як це було минулого року підчас нюарської маніфестації — загрожували, що не візьмуть участі в маніфестації, коли в резолюції буде згадка про привіт для УГВР?

Чи знає наша суспільність чому це робиться? Чи думає наша суспільність над цими справами? Чи знає вона, що ці наші політ. чинники, які колись "обєднались" в тиху "лігу винуватців" щоби розбивати дійсно обєднану українську суспільність; які багном обкидали українські революційні сили і які нині тенденційно промовчують а навіть поборюють УГВР — що вони це роблять з вирахування? Бо колиб україн-

ський широкий загал на перше місце видвинув справу УГВР і признав її за найвищого виразника українських визвольних змагань, — вони, ці емігрантські політики, змушені булиб зійти на другий плян; змушені булиб (коли говорять про визволення України) — рахуватись з волею інших, з волею тих, що там кровю своєю демонструють любов до України.

Чи завважує наша суспільність, що ці емігрантські шопки, ці зїзди, конференції, конгреси, реклямовані цією частиною преси як щось “величне”, як щось, що має “першорядне історичне значіння”, що все це пропадає кілька тижнів по появі і не відграє ніякої ролі? Що принесла для визвольних змагань України, ця так шумно заповіджувана і так голосно реклямована “Українська Пан-Американська Конференція”? Чи пригадає собі наша суспільність, що чинники, які влаштовували її, говорили, що це “подія першорядної історичної ваги”? Два роки минуло від цієї події — і що корисного вона принесла для визволення українського народу?

Подібне з усіма іншими шопками. Велика більшість з них влаштована на те, щоби рятувати підорвану репутацію деяких “провідників”, а водночас, щоби завдати отвертий чи закритий удар тим українським революційним силам, що борються нині на Україні з комуно-московським деспотом. І це останнє заставляє нас писати про ці речі з такою нагою отвертістю.

Скаже читач: “Не знаю, кому вірити?” Вірте фактам. Щераз повторюємо: на Україні нині ведеться революційна боротьба на смерть і життя. Чужі журналісти стверджують велич цієї боротьби. На цей бік перервалось кілька сот бійців УПА, які не лише є наочним доказом того, що там діється, але які принесли з собою велику скількість таки писаного матеріялу. Всі вони стверджують існування укр. революційного підпілля та великої боевої сили, якою є УПА, всі вони стверджують існування УГВР і найвищої команди очолюваної ген. Т. Чупринкою.

А проте емігрантські “провідники”, при піддержці певної частини нашої тутешньої преси і матеріяльній підмозі певних тутешніх наших кіл (включаючи ЗУАДопомоговий Комітет, який все холодно ставився до українських революційних сил, а піддержував тих, що ці сили поборювали) — створили так звану “Українську Національну Раду”, яка на свій лад поборює

УПА та зокрема УГВР, і в цей спосіб старається вдержати в своїх руках увесь авторитет політичного проводу українського народу.

Як було сказано на початку, ця Рада створена на таких засадах, що вона мусить або сидіти нечинно, або розлетітись. Бо нема в ній ні одного созвучного політичного пляну у відношенні до визволення України, на який усі члени тієї Ради погодилисяб. Отже, вона квасилась кілька місяців (так як квасився колись наш перший Конгресовий Комітет) і тепер всі ці українські чинники, що бажають акції, починають на її адресу критично відзиватись.

Але їй на поміч знову починає відзиватись “ліга винуватців”, яка в Америці має в руках сильну пресу. І ця преса починає вже нині скиглити, що хтось сміє критикувати цю Раду і, що більше, вже тепер починає вказувати пальцем на тих людей, що критикують цю Раду, мовляв, це вони будуть причиною, якщо та Рада розлетілася.

На адресу цієї преси і цих голосів ми можемо сказати, що не ті спричинюють розвал Ради, що її критикують, тільки ті, що ставили її на фальшивих підвалинах, насилуючи всі, соціяльні і природні закони. Коли хтось посадить курку на круглих камінцях і впевняє, що з них вилізуть курчата — це він винен, коли з цього підприємства нічого не вийде, а не той, що заздалегідь це передбачував і перед цим перестерігав.

Очевидно, помилки діються в кожній суспільності і в цім випадку ми не булиб такі терпкі на адресу цих, що помиляються, якщо ми бачили, що це дійсно з їх боку лише помилка а не політично-злочинний розрахунок. Якщо ми бачили добру волю у цих, що помилки роблять і бачили, як вони самі мають мужність до помилок признатись — ситуація не булаб така пригноблююча. Колижбо ми найвиразніше бачимо крайнє самолюбство серед великої частини наших “провідників”, які тенденційно заварюють квашу серед нашої суспільності, які тенденційно каламутять воду в напрямних української політики, щоби в той спосіб не лише викрутитись від кари, але навіть викрутитись від потреби визнання помилки по їхньому боці, і за всяку ціну вдержатись на своїх висунених позиціях.

Цього роду люди наносять визвольним змаганням України великої шкоди. Якщо наша су-

спільність не прозріє, та не зробить "чистки" — вона ніколи не заважить на міжнародньому ґрунті, усе буде в дефензиві перед зверхніми ворогами українського народу і все буде трати-

ти прихильність тих чужинців, які серед інших відносин моглиб бути дійсними приятелями українського народу.

Е. Ляхович.

Стаття надіслана з Рідних Земель

Про Українську Головну Визвольну Раду (УГВР)

Від Редакції: З переданих до використання в еміграційній націоналістичній пресі матеріалів, надісланих із земель Воюючої України вміщуємо основну статтю, написану в березні 1948 р. про УГВР. В цій статті чітко підкреслені сучасні ідейно-програмові позиції українського визвольного руху і боротьби, сучасна структура визвольного фронту і її генеза. Надзвичайна актуальність цієї статті лежить ще в тому, що вона займає становище до відносин серед української еміграції і з огляду на те, що кола УНРади далі негативно ставляться до керівного органу визвольної боротьби українського народу на Рідних Землях.

Ця стаття є одночасно відповіддю на широку дискусію, що постала була на сторінках укр. еміграційної преси у справі КУК-у.

В статті виразно говориться теж про характер і ролі революційної Організації Українських Націоналістів у визвольній боротьбі на Рідних Землях. При тому говориться про неї, як про ОУН під керівництвом **Степана Бандери**, щоб не змішувати революційної ОУН, діючої організованої політичної сили на Рідних Землях, із чинниками, які можуть підштовхуватися під ОУН.

* * *

З відомостей, які ми отримали зза кордону, виходить, що деякі емігранти, в минулому чле-

ни фізичних західно-українських й емігрантських політичних партій, на еміграції знов відновили ці партії і об'єдналися у т. зв. Українському Координаційному Комітеті. Деякі з цих партій, об'єднаних у цьому Комітеті, виступають проти Української Головної Визвольної Ради — Революційного Парляменту і Уряду українського народу на час нашої визвольної боротьби.

Не зважаючи на те, що ця політика деяких емігрантів немає ніякого впливу на нашу боротьбу тут, на українських землях під московсько-більшевицькою окупацією, якою (боротьбою) безпосередньо керує УГВР, ні на те, що ця політика — взагалі дрібне явище в теперішньому українському політичному житті, — ми постаремося, однак, у зв'язку з цим ще раз коротко викласти українським масам, хто така УГВР, як вона утворилася, яка її мета. Після цього читачам уже буде легко орієнтуватися у тому, хто такі ті українські емігранти, що сьогодні виступають проти УГВР, і яке може бути становище до них українського народу.

З кінцем 1942 р. на Поліссі ОУН, керована **Степаном Бандерою**, почала організовувати перші збройні групи для боротьби проти гітлерівських загарбників для оборони українського населення перед терором і грабежем як гітлерівських окупантів, так і большевицьких партизан. Незадовго ці групи оформилися в Українську Повстанську Армію (УПА). Впродовж 1943 р. УПА незвичайно розрослася, охопила цілком Полісся, Волинь, частину Правобережжя і Галичину. Боротьба проти гітлерівців стала масовою всенародною боротьбою. В повстанські відділи йшла масово українська молодь, ішли масово селяни, робітники, ішла інтелігенція.

ОУН, яка була фактичним ініціатором, організатором і керівником боротьби УПА, саме змагала до розгорнення такої масової проти-окупантської боротьби. ОУН закликала вступати в повстанські відділи, іти в підпілля всіх українців без огляду на їх політичні переконання як тепер, так і в минулому. ОУН стояла на становищі, що у важкий час, вагітний на всякі непередбачені можливості, можливо, вигідні для України (це ж ішла величезна, незвичайно кровопролитна війна) український народ повинен створити свою, цілком незалежну політичну і збройну силу, яка в догідний момент зуміла б вирішити справу нашого визволення в нашу користь. ОУН вважала що в утворенні такої сили повинен брати участь увесь український народ — кожний український патріот, якому дорога й рідна наша ідея національної незалежності.

Українські народні маси зрозуміли політику ОУН і цілком пішли за її закликами. Наша збройна боротьба стала справді всенародною боротьбою. В УПА, в підпіллі опинилися тисячі безпартійних українських патріотів тобто таких українців, які ніколи не були членами ніяких українських політичних партій, а також багато людей, які в минулому мали різні політичні погляди та належали до різних ненаціоналістичних політичних партій.

Коли з кінцем 1943 р. всенародній характер протигітлерівської боротьби УПА і революційного підпілля став цілком очевидним фактом і коли революційна боротьба українського народу набрала таких розмірів, що під виключною контролею УПА опинилися досить великі терени, цілком звільнені від гітлерівських окупантів (Полісся, Волинь, деякі райони Карпат), тоді перед ОУН гостро стануло питання про утворення відповідного політичного керівництва цієї боротьбою — такого керівництва, яке відповідало б і характерові, і розмірам боротьби.

До цього часу фактичним керівником і організатором усієї повстанської боротьби була ОУН, керована С. Бандерою. ОУН, "бандерівці" — такого стану не хотіли. Чому?

1. Українські націоналісти не хочуть для себе ніякого монополію на владу, не змагають ні до якої диктатури, стоять на становищі, що вони борються не за Україну для себе, а за Україну для всього українського народу і тому завжди стоять за те, щоб за Україну солідарно,

єдиним фронтом боролися всі українці, яким дорога ідея Самостійної України без огляду на їх політичні погляди. Широка і масова участь українського народу в УПА в революційному підпіллі означала, що українські народні маси, українські низи вже об'єдналися в такому єдиному фронті, що українські народні маси відкинули на бік всяке партійництво і солідарно революційними засобами хочуть боротися за побудову своєї незалежної держави. Колиб у такій ситуації і фактичне, і формальне керівництво цією боротьбою залишилося в руках Проводу ОУН, то такий стан не тільки до деякої міри формально не відповідав би справжньому, всенародному характерові боротьби українських народних мас (ми вже підкреслювали, що як в УПА, так і в підпіллі опинилося багато людей, які ніколи не були членами ОУН) але й міг би створювати для деякого враження, що ОУН, керована С. Бандерою, хоче саме монополію керувати всенародною своєю характером боротьбою, що ОУН, встановлюючи свого роду "монополію" на керівництво визвольною боротьбою, змагає тим самим до монополію на владу в майбутній українській державі. А ОУН, як ми вже про це говорили, таких цілей цілком не має, вона завжди саме старається підкреслювати цілком протилежне: цілковиту відсутність у себе яких небудь монополістичних чи диктаторських амбіцій і плянів.

2. Поза нашою боротьбою стояла ще значна частина української інтелігенції. На всі заклики ОУН масово включатися у революційну боротьбу ця інтелігенція звичайно відповідала негативно і оправдовувала себе тим, що вона має інші політичні погляди і тому не обов'язана слухати чи підтримувати політику Проводу ОУН. Хоч Провід ОУН, з одного боку, й розумів, що тут річ не в інших політичних поглядах — потреба революційної збройної боротьби в цей час була аж надто очевидна, — але у звичайному дрібноміщанському життєвому й політичному опортунізмі, в страху перед боротьбою, перед труднощами, перед репресіями, то всеж таки, з другого боку, для Проводу ОУН було також ясно, що його авторитет — авторитет Проводу тільки однієї української політичної партії — не може в цьому випадку заступити авторитету керівництва загальнонаціонального, складеного з представників різних політичних українських груп і напрямків, різ-

них політичних українських середовищ. Для Проводу ОУН було ясно, що ті інтелігенти, які дотепер викручувалися від боротьби, формально оправдовуючись своїми політичними поглядами, своєю незобов'язаністю підпорядкуватися закликам Проводу однієї тільки української політичної партії — що ці інтелігенти не моглиб викручуватися у цей спосіб тоді, колиб до цього їх закликав Провід, складений з представників різних політичних груп і напрямків. Саме тому ОУН була за створення такого загальнонаціонального, все народнього політичного керівництва визвольно-революційною боротьбою українського народу.

3. Деякі українські політичні кола повели проти УПА і українського підпілля скажену боротьбу. В цій боротьбі ці кола буквально не перебирали в засобах. Використовуючи можливість діяти легально, вони розкинули проти УПА і революційного підпілля шалену, брехливу пропаганду і агітацію. Ці люди докладали всіх зусиль, щоб на УПА, на підпіллі не залишати сухим ні одного місця. "Большевицька агентура", "руїнники України", "нерозважні хлопці" — ось чим воювали ці панове проти УПА, ось чим вони дезорієнтували народ, затроювали йому його свідомість. ОУН розуміла, що наявність загальнонаціонального керівництва керівництва боротьбою УПА значно зміцнила її політичні позиції серед українського громадянства, вибила з рук українських противників УПА багато аргументів, що ними вони брехливо і демагогічно послуговувалися.

4. ОУН бачила, що Україну знов окунують большевики і що війну виграють аліанти. Треба було приготуватися до того, щоб спираючись на революційну протигітлерівську і протибольшевицьку збройну боротьбу народу на українських землях, повести за кордоном широку визвольну акцію. ОУН зрозуміла, що таку успішну визвольну акцію краще може повести не представництво окремої політичної організації, але представництво справді всенароднього керівного українського визвольно-революційного центру. ОУН розуміла, що наша боротьба, своїм характером справді всенародня, своїми розмірами справді велитенська, закордоном, в демократичному світі, тратитиме дуже багато в тому випадку, коли її не буде репрезентувати всенароднє керівництво, складене з представників різних українських політичних груп. ОУН

ніяк не хотіла допустити до того, щоб кров, проливана українським народом, була в який небудь спосіб обезцінена дрібними політичними непорозуміннями, опортунізмом деяких українських політичних груп.

Ось такі були причини, чому ОУН не хотіла залишити керівництво збройною боротьбою, повстанською боротьбою українського народу виключно за собою. Ось такі були причини, чому ОУН змагала до створення загально-національного керівництва цією боротьбою.

Керуючись цими мотивами, УПА і ОУН повели широку акцію за створення такого всенароднього керівного політичного центру нашою тодішньою боротьбою.

Єдині вимоги, що їх, для створення такого центру, до українських політиків ставили УПА і ОУН були такі: 1. Визнавати ідею Української Самостійної Соборної Держави, 2. визнавати, що за Українську Самостійну Соборну Державу український народ повинен боротися революційним шляхом, тобто шляхом безпосередньої активної підпільної і збройної боротьби. Для всіх тих українських патріотів і політичних діячів, які погоджувалися з цими вимогами, не було ніяких перешкод, щоб вони ввійшли в склад проєктованого всенароднього політичного керівництва революційною боротьбою українського народу.

Які труднощі мали УПА і ОУН в цій своїй акції?

Після вересня 1939 р. в Західній Україні фактично перестали існувати всі політичні партії, крім ОУН. Отже, створити загальне національне керівництво, складене з представників різних організованих (підкреслення оригіналу) політичних партій, не було можливо просто тому, що такі партії взагалі не існували.

Значна частина колишніх українських визначних політичних діячів опинилася в таборі УЦК і вела завзяту боротьбу як проти УПА, так і проти ідеї революційної боротьби за українську державу взагалі. Зрозуміло, що такі люди не могли ввійти в склад найвищого політичного керівництва українського народу, який вів саме революційну боротьбу.

Але це ще не все, ані навіть найважливіше. УПА і ОУН вирішили скласти таке керівництво з тих визначних політичних укр. діячів, українських патріотів, які в минулому репрезентували різні українські політичні самостійниць-

кі групи які тепер займали або нейтральне, або прихильне становище до УПА.

Якжеж це вдалося УПА і ОУН? Дуже важко. Ці люди, хоч і не вели боротьби проти нас, хоч і погоджувалися з нами щодо потреби вести революційну збройну боротьбу, не хотіли брати участь в якійнебудь протинімецькій боротьбі із звичайного страху перед репресіями ворога, перед труднощами, звязаними з такою боротьбою. ОУН, звичайно, давала зрозуміти цим людям, що керівництво такою боротьбою, яка ведеться, мусить бути справжнім, а не тільки формальним, що треба буде просто бути з народом на полі бою, разом з народом боротися, і саме цього ці люди боялися.

Важко було також з різними колишніми політичними діячами навязувати контакти. Багато з них було поза українськими землями, головню в Німеччині, багато позашивалися так, що їх взагалі не можна було відшукати. Треба підкреслити, що всю цю роботу УПА і ОУН мусіли вести підпільно, суворо конспіративно. Крім цього зближався фронт і запановував щораз більший хаос.

В результаті досить довгої і напоегливої акції Командування УПА і Проводу ОУН, в результаті численних переговорів з різними представниками різних українських середовищ, в м. липні 1944 р. відбувся підпільний Зїзд усіх тих політичних діячів і українських патріотів, які погодилися на пропозицію УПА і ОУН, пішли за їх закликами. На цьому Зїзді його учасники й утворили УГВР — Революційний Парлямент і Уряд українського народу в час нашої визвольної боротьби. В склад УГВР ввійшли представники всіх українських земель та представники різних політичних партій і середовищ. УГВР прийняла на цьому Зїзді свою політичну платформу, Статут і звернулася до українського народу з окремим універсалом. За своє завдання УГВР має керувати визвольною боротьбою українського народу на українських землях, репрезентувати цю боротьбу і вести визвольну акцію закордоном, а після визволення України перевести в Україні вільні, демократичні вибори і вибраним цим шляхом Українським Зборам передати всю верховну владу в Україні. Для ведення закордонної роботи УГВР утворила своє окреме Закордонне Представництво.

З хвилиною утворення УГВР, їй як Найвищому Політичному Проводові підпорядкувалися

УПА ОУН, все українське революційне підпілля. Враховуючи важку обстановку, в якій УГВР творилася, вона залишила за собою право поповнитися у майбутньому новими членами — тими всіми видними представниками українського народу, які схочуть прийняти керівну участь у визвольній боротьбі українського народу і стануть на прийняту через УГВР платформу.

За кілька тижнів большевики почали свою чергову офензиву, в наслідок якої всі українські землі опинилися знову під московсько-большевицькою окупацією. Закордонне Представництво УГВР подалося на еміграцію, щоб там репрезентувати боротьбу УПА, визвольно-революційну боротьбу українського народу. Всі інші члени УГВР залишилися на українських землях для безпосереднього керівництва революційною боротьбою. Деякі зпоміж них на цій роботі вже загинули. Так стоять справи й сьогодні. Одна частина членів УГВР керує нашою боротьбою тут, на землях, а друга частина, спираючись на нашу боротьбу, веде визвольну роботу за кордоном.

Та, після чергової окупації України большевиками, за кордоном опинилося не тільки Представництво УГВР. За кордоном опинилася також частина української інтелігенції, в першу чергу західньої, опинилися всі колишні і щойно недавні політики.

В умовинах західно-європейської демократії, коли зникла загроза гестапівської тюрми, концтабору, розстрілу, в оцих колишніх українських політиків знов вступила відвага, в них нагло зродилася нова активність. Не маючи відваги в умовинах піднімецької дійсности на те, щоб вести якунебудь політичну, скількинебудь відважнішу роботу, організувати народ на боротьбу проти окупантів, а й часто найзавзятіше виступаючи проти революційної боротьби УПА і ОУН, ці політики, коли стало дещо безпечніше, почали знов організовуватися в партії, почали знов пригадувати собі, що чей же вони — “мозок народу”, що народ без них ніщо, що тільки вони і більше ніхто мають право представляти український народ.

Не від речі згадати, що із справою безпеки нашої еміграції не завжди було все в порядку. Большевики домагалися видачі всіх тих, які співпрацювали з німцями, вели репатріаційну акцію. Деяким людям зпоміж нашої еміграції

загрожувала видача їх більшовикам, багатьом загрозувала репатріація. І в одному і в другому випадку для багатьох людей, тільки що в недавньому минулому завзятих і неперемінливих противників УПА, в значній мірі ситуацію рятувала саме цяж УПА, саме революційна боротьба українського народу проти гітлерівських і проти більшовицьких окупантів. Спираючись на факт, що багато емігрантів, головню "бандерівців", по кілька років пересиділи в німецьких тюрмах і концтаборах, було легко переконати світ, що український народ веде самостійницьку боротьбу, що український народ не годився ні з німецьким, ні не годиться з більшовицьким пануванням в Україні. Це не могло не перерішити про ставлення західних аліантів до української еміграції. Ми не знаємо точно скільки українським емігрантам, в минулому найзапеклішим ворогам УПА, цяж УПА допомогла врятувати життя. Припускаємо, що таких не бракувало. Ми не знаємо також, з яким лицем ці люди користали з допомоги УПА в цьому випадку,

Припускаємо, що вже загроза репатріації, загроза бути обвинуваченим у співпраці з німцями багатьом нашим політикам — противникам УПА або страхопудам відкрила очі на вартість УПА, на вартість визвольно-революційної збройної боротьби українського народу.

Та були ще й інші причини, які тому сприяли. Вся Європа, окупована гітлерівцями, широко кричала про свою підпільну і партизанську протигітлерівську боротьбу. Запанувала мода мірити волелюбність народів, їхню вірність демократичним ідеалам саме силою підпільною і партизанського спротиву цих народів гітлерівцям. З українських земель долітали вістки про героїчну боротьбу УПА і героїчного підпілля проти більшовиків. Емігрантські, в першу чергу західньо-українські, політики, побачили, що вони були дуже "не модні, коли вони разом з гітлерівцями . . . обливали поміями і глузували з ідеї "кляйнкругу" (так окреслювалася партизанська боротьба в гітлерівській термінології), коли вони глузували з українського підпілля, яке пропагувало і реалізувало ідею такої боротьби. Емігрантські політики зрозуміли, (точніше: їх цього навчили чужинці), що повстанська і підпільна боротьба українського народу в минулому проти гітлерівців а тепер проти більшовиків — величезний політичний ка-

пітал — капітал, який має не тільки велику політичну вартість для справи визволення України, але й капітал, на якому закордоном можна зробити непогану особисту політич. кар'єру. В результаті цього всього серед українських емігрантських політиків наступила ревізія їхнього становища до УПА. Ті люди, які в свій час не були спроможні на якийнебудь вияв симпатії до УПА, на якунебудь допомогу УПА із страху перед репресіями, які чим скорше хотіли позбутися із своїх хат делегатів УПА, коли такі приходили до них в різних справах, ті люди які в багатьох випадках обкидали УПА найогиднішою брехнею — ці люди тепер визнали боротьбу УПА за правильну, почали на неї покликати, її вихвалати. Ті люди, які в піднімецькій дійсності зі страху перед німцями боялися скількинебудь голосніше виповісти свою протинімецьку думку, тепер, коли опинилися у безпечному місці, нагло стали революційні.

Вся ця метаморфоза, що їй піддалися деякі українські емігрантські політики, має, одначе, ще і свій інший, "глибший" сенс.

Пригадавши собі, що вони є "мізком народу", деякі емігрантські політики вирішили підкопати ґрунт під УГВР, Закордонне Представництво якої почало виступати і вести акцію, як єдиний репрезентант тієї боротьби, яку ми тут, на українських землях, ведемо. Емігрантські політики зрозуміли, що побіч УГВР їм буде важко відіграти самостійну роль "мізку народу". Вступити до УГВР їм не хочеться. Тож вони і почали висувати проти УГВР різні закиди.

Їх перший закид: УГВР — анонімова інституція. "Назвіть, кажуть, представникам УГВР, правдиві пізвища людей, які входять у її склад, назвіть прізвище Президента, інших членів". Річ у тому, що фактично, прізвища членів УГВР є конспіровані. Це зумолене тим, що більша частина членів УГВР є на українських землях під більшовицькою окупацією, і розконспірувати таких людей означало б, дати в руки МВД незвичайно цінний матеріал, але це емігрантських політиканів мало що обходить. Вони вдоволені, що мають "аргумент" проти УГВР.

Їх другий закид: "Якіж партії — крім ОУН під керівництвом С. Бандери, — питаються вони — входять в УГВР, коли в Координаційний Комітет, напр., входять і УНДО, і радикали і соціалісти, і гетьманці, і уенерівці, і багато інших". Ту обставину, що ці всі партії як органі-

зовані партії, не могли ввійти в УГВР тоді, коли вона творилася, тому, що вони не існували, тому, що ті партії після 1939 р. ожили знов щойно на затишній еміграції, — ці люди ігнорують. Вони ігнорують також те, що в УГВР є представники різних, не-націоналістичних політичних груп і середовищ та всіх українських земель, що в УГВР є ті всі визначні представники українського народу з усіх українських земель, які в умовах твердої піднімецької дійсності мали відвагу вийти в склад керівного центру революційної боротьби, є всі ті люди, які в умовах широкого наступу на УПА, як з боку гітлерівців, так і з боку українського опортуністичного табору перші зрозуміли і оцінили величезну вагу і доцільність повстанської боротьби українського народу, які перші станули разом з народом на шлях революційної боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу, які перші організували цю боротьбу. Для нас цілком зрозуміло, чому ці люди ті всі справи ігнорують. Врахувати ці всі обставини, визнати їх, означало б для цих людей беззастережно визнати авторитет УГВР, підпорядкуватися їй, включитися в неї. А саме цього вони не хочуть. Вони хочуть, згідно зі своїми дотеперішніми навиками і традиціями відіграти самостійну роль "мізку народу".

Висунувши проти УГВР брехливий і підступний закид однопартійності, "бандерівської монополії", ці люди говорять далі таке: "Монополізована" бандерівцями УГВР не має права репрезентувати УПА. УПА — це армія усього українського народу, армія, у якій борються українці різних політичних поглядів. Чомуж у такому разі не можемо виступити від імені УПА і ми — мельниківці, ундісти, радикали, соціалісти і т. д., і т. п. Тут і секрет усієї метаморфози, що dokonалася серед українських емігрантських політиків у їхньому становищі до УПА, отут і секрет, чому вони виступають проти УГВР. Коли ми проти УПА боролися, з неї глузували, обливали помями, називали большевицькою агентурою — це нічого. Коли ми із страху не хотіли мачати пальців ні до якої революції, коли ми, ради особистого спокою, хотіли бути якнайдалше від УПА, замикали на три замки двері перед організаторами УПА — це також нічого. Тепер на УПА можна "іхати". Так годі зробім так: з одного боку — славословім УПА, називаймо повстанців своїми синами, синами

всього українського народу, а не прихильниками тільки однієї партії. З другого боку — закиньмо УГВР однопартійність, відмовмо їй права виступати від імені УПА, підкопаймо її авторитет, а якщо вдасться — то повалім її. Щож тоді буде стояти нам на перешкоді, спершись на боротьбу УПА, відіграти нашу давно виношену мрію, (це нічого, що цього ми по собі не показували ні за перших большевиків, ні за німців, тобто тоді, коли було небезпечно) про те, щоб відіграти роль "мізку народу". Згідно з цими настановами деякі українські емігрантські політики і діють. Реалізуючи ці настанови, вони утворили т. зв. Координаційний Комітет і намагаються його протиставляти УГВР.

Нашому читачеві, мабуть, не важко буде орієнтуватися, яке повинно бути становище українського народу як, з одного боку, до УГВР, так з другого боку, і до тих емігрантських політиків, які проти неї виступають.

УГВР являє собою справді всенародній, справді революційний Провід. В УГВР знайшлися всі ті визначні українці, які перші зрозуміли, що революційна боротьба проти окупантів — це єдиний шлях до нашого національного визволення, що боротьба УПА — правильна і доцільна, які перші мали відвагу, ставши поруч повстанців і революціонерів, поруч українських народних мас, які боролися, цю боротьбу очолити, цю боротьбу організувати. Український народ потребує саме такого Проводу. Український народ, ведучи завзяту протиокупантську збройну боротьбу, хоче мати Провід, який гідно репрезентуватиме цю боротьбу. Таким Проводом є саме УГВР. І тому український народ тільки її визнає, тільки їй підпорядковується, тільки її підтримує. Найкращим доказом цього є всяка підтримка, що її мають від українського народу УПА і ОУН, керовані безпосередно УГВР-Радою, є вся та підтримка, що її знаходять серед українського народу всі заклики і політичні акції УГВР.

Український народ не віддасть своєї долі в руки таких людей, хоч би вони мали не знати яке минуле, які в найважчі для УПА дні боролися проти неї, які боялися стати поруч народу на полі бою, які підчас твердих днів німецької окупації боялися не то що революційної боротьби, а і своєї української тіні. Сьогоднішній український народ — народ-герой, народ, який увесь стікає кров'ю, але не кориться і не думає

ніколи скоритися окупантам, народ-революціонер — потребує іншого Проводу, потребує такого Проводу, який гідно репрезентував би нашу сьогоднішню революційну боротьбу і впевнено вів би нас у теперішній нашій важкій ситуації до перемоги — до побудови Української Самостійної Держави.

Сьогоднішні українські емігрантські політи-

ки, як це показує їхнє минуле, і їхнє теперішнє, таким Проводом бути не можуть. Таким Проводом є тільки Українська Головна Визвольна Рада. Український народ на українських землях нап'ятовує акцію деяких емігрантів, спрямовану проти УГВР, і рішуче її засуджує. Це руйнівська робота і ми про це будемо пам'ятати.

Березень, 1948 р.

З документів боротьби на рідних землях

Наказ головного командира УПА

З приводу 5-річчя боротьби Української Повстанської Армії

Від Редакції:—Наказ Головного Командира УПА передруковано з одноднівки Військової Округи УПА "Буг", що з'явилася у жовтні 1947 р. п. н. "Літопис УПА". У вступній статті цієї одноднівки, між іншим, сказано:

"В жовтні 1947 року минуло 5 літ з того моменту, як на Полісся почали творитися перші відділи Української Повстанської Армії. День 14 жовтня, день козацького Свята Покрови проголошено днем Свята УПА. Учасники української визвольної-революційної боротьби урочисто.. святкували цей день, день, в якому відродилася нова збройна сила українського народу і його сини станули на захист своєї батьківщини. Під бойовими прапорами УПА виконували вони Нову Добу історії України, щоб передати грядучим поколінням героїський міт, виростити на крові упалих Борців нові лави воїнів Української Революції, а теперішнім борцям додати сили для дальшого змагу і віри в остаточну перемогу в Нових Визвольних Змаганнях".

Бійці і командири УПА

Члени Революційно-Визвольного Підпілля!

Минає п'ять літ з того часу, як член Організації Українських Націоналістів Остап почав на

Поліссі організувати збройні групи для боротьби з окупантами України. Маленькі ці групки, борючися рівночасно з німцями і з большевицькими партизанами дали початок новим формам визвольної-революційного руху — Українській Повстанській Армії. Через кілька місяців рух цей поширився на ціле Полісся, Волинь, Галичину та більшу частину Правобережжя. Цілий 1943 рік та перша половина 1944 р. ознаменовані боротьбою УПА на два фронти. На протинімецькому фронті добилася УПА повного припинення вивозу українського населення на роботи в Німеччину та унеможливила господарське пограбування народу. На протибольшевицькому фронті УПА не допустила до заливу українських теренів большевицькою партизанкою. Ніхто інший, як саме УПА, в цілому ряді переможних боїв розбила орди сталінських гунів, що нестримано пересувалися з північного сходу на підбій Європи.

В другій половині 1944 р. всі українські землі опинилися вже під большевицькою окупацією. Почався новий період боротьби УПА за "бути чи не бути" українському народові. Перша спроба фізично викінчити український народ, кинувши його в передові лави імперіалістичних фронтів, окупантові не повелася. За закликом революційного підпілля, під охороною УПА, українському чоловічому елементу вдалося оминати заглади. Не вдалося також окупантові вигнати українське населення на нові каторжні роботи в СРСР. Бачучи політично-бойові успіхи УПА, та симпатії українського наро-

ду по її боці, не поважився окупант ще й до сьогодні провести повного економічного пограбування народу шляхом загнання селянства в сталінські клгоспи.

Український повстанець зі зброєю в руках боровив Західніх Окраїн Українських Земель перед заливом польськими імперіялістичними боївками ще в 1944 р., а згодом став в обороні населення тих земель перед насильним вивезенням. Понад два роки йшла нерівна боротьба УПА з большевиками і їх польськими наймитами на Західніх Окраїнах Українських Земель, а український повстанець остався там ще навіть тоді, коли останнього українця звідти насильно вивезено, а вся та земля перемінилася в немешкані пустарі.

Безстрашні командири і бійці УПА виписали на її прапорах ряд бойових чинів, що золотими буквами запишуться в історії української зброї. Караюча рука бійця УПА досягла навіть найчільніших представників окупанта, як от шефа штабу СА Люце, командувача "І-им Українським Фронтом" Ватутіна, чи заступника міністра збройних сил Польщі Сверчевського. Відділи УПА неоднократно здобували ворожі районні центри, вривалися в обласні центри, далекими рейдами промірювали рідні й чужі землі, засідками й наскоками турбували ворога та не давали йому можливості реалізувати плянів нищення українського народу. Імена Грегота-Різуна, Яструба, Ясеня, Сторчана, Пруга, Коника, Перемоги, Хріна, понесли славу української зброї поза межі України.

Та і в політичному відношенні за УПА великі здобутки. Реалізуючи клич "воля народам і людині" вона вже в 1944 р. організує національні відділи азербайджанців, грузинів, казахів і інших поневолених Москвою народів до боротьби за повалення Кремля і створення самостійних держав усіх народів Сходу. За її ініціативою відбулася в листопаді 1943 р. І Конфе-

ренція Поневолених Народів. За почином УПА об'єдналися всі українські самостійницькі партії, створили Українську Головну Визвольну Раду, що від 1944 р. кермує в Краю і за кордоном цілістю боротьби за УССД. Рейди УПА в Польщу і Словаччину придбали поневоленим народам нові лави союзників з числа поляків і словаків.

Успіхи, яких добилася УПА далеко перейшли всі сподівання, які покладала на неї Українська Головна Визвольна Рада та весь український народ. А добилася УПА тих успіхів в умовинах, яких дотепер не знала історія людства.

Бійці і командири УПА! Ви, що сьогодні в відділах боретеся проти большевиків і Ви, що поповнили ряди революційно-визвольного підпілля! Будьте свідомі того, що п'ятирічна героїчна боротьба УПА визвольно-революційного підпілля — це найбільш героїчна доба в історії України! Знайте, що такої героїчної доби взагалі не знає історія людства! В тінь пішли прославлені герої Тернополів! На героїзмі УПА і визвольно-революційного підпілля будуть виховуватися нові українські покоління. Боець УПА, український революціонер заступають місце мужнього спартанця в історії людства. Тож свідомі будьте тої великої доби, в якій Вам довелося жити і не посороміть повстанської слави, як не посоромили ті, що вже від нас відійшли.

В нинішній святочний день УПА гордо погляньте на проминулі п'ять літ і з пошаною споміняйте всіх, хто посвятою свого життя викували ту Нову Добу. В нинішній святковий день УПА з гордим чолом глядіть у майбутнє, що завершить Нові Визвольні Змагання — Перемогою.

Хай живе Українська Головна Визвольна Рада!

Вічна Слава Героям, що Україні віддали своє життя!

Ген. Тарас Чупринка
Головний Командир УПА

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ

НА

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСНИКА”!

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ

НА

МЕДИКАМЕНТИ ДЛЯ УПА

Відділ УПА на вправах

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ДОПОМОГУ ДЛЯ УПА

УПА БОРЕТЬСЯ ЗА ВОЛЮ УКРА-
ІНСЬКОГО НАРОДУ, А ВОДНО-
ЧАС ЗА ВОЛЮ ПОНЕВОЛЕНИХ
КОМУНІЗМОМ НАРОДІВ. ВОНА

БОРЕТЬСЯ І ЗА ІНТЕРЕСИ АМЕ-
РИКИ, ЯКИМ КОМУНІСТИЧНА
МОСКВА НИНІ ПОВАЖНО ЗАГРО-
ЖУЄ. ПОМАГАЙМО ЇЙ БОДАЙ
ЖЕРТВАМИ НА МЕДИКАМЕНТИ!

Українська жінка в УПА

Інтерв'ю з новоприбулими

Кілька тижнів тому українська преса повідомила про прибуття з наших Рідних Земель кількох українок — активних учасниць боротьби УПА. Нам довелося провести розмову в новоприбулими.

В перший момент trudno було повірити, що наші співрозмовниці — молоді, тендітні дівчата — учасниці багатьох боїв, що вони провели останні роки в важких умовах підпольної боротьби, що в останній час вони пройшли небезпечний шлях від Карпат до Баварії.

Нас цікавить, яка роля української жінки у визвольному фронті. Ставимо нашим співрозмовницям питання:

Які функції виконує сьогодні українське жіноцтво у визвольній боротьбі?

Відповідь: Поле праці українського жіноцтва надзвичайно широке і різноманітне. Загалом з українським підпіллям співпрацюють жінки, будучи або в підпіллі, або живучи легально по містах і селах. І одним і другим припадає відповідна ділянка праці. Жінки працюють головно в Українському Червоному Хресті, звязку, розвідці і постачанні.

Питання: Яка структура Українського Червоного Хреста і яке місце займають у ньому жінки?

Відповідь: УЧХ, — це найширше поле діяльності жіноцтва. Сама структура УЧХ пристосована до сітки підпілля і до межі повстанських шпиталів. Жінки виконують тут різні функції. Найбільш відповідальне становище — це т. зв. референток УЧХ, завданням яких є ініціювати і скеровувати всю організаційну роботу УЧХ. До їх обов'язків належить організація шпитальних пунктів, технічна організація постачання ліків, постачання харчів для шпиталів у порозумінні з господарською референтурою, створення якомога ліпших гігієнічних умов життя в лісі, організація запасів потрібної білизни й устаткування для шпиталів і т. д.

Другою ділянкою праці жінок в УЧХ є функція санітарок. Санітарки звичайно прикріплені або до шпиталів УПА, або до окремих військових відділів. Крім того, жінки працюють у

відділі т. зв. „Суспільної Опіки“, яка підлягає УЧХ і завданням якої є організація можливостей закупівлі ліків у містах, їхнє постачання на медпункти і т. п.

Питання: Яку працю виконують санітарки, приділені до військових частин?

Відповідь: До їхніх обов'язків належить нормальна праця військових санітарів. Дуже часто буває, що вони беруть участь у боях з ворогом. В історію УПА увійшла безліч героїчних подвигів санітарок, коли вони під обстрілом ворожих кулеметів виносили з поля бою поранених бійців. Наприклад, санітарка „Степанова“ врятувала таким чином життя пораненому в бою командирові „Хрінові“.

Питання: Чи працюють в УЧХ і чужі фахові сили?

Відповідь: Українському Червоному Хресту підлягає також т. зв. Служба Здоров'я, яку виконують на терені фахові сили — лікарі і санітарі. Спочатку тут працювало багато лікарів-жидів. Ми останнім часом зустрічалися з лікарями польської національності і грузинської. Коли під час штучно викликаній епідемії тифу большевики кинули на українські села багато санітарок-червоармійок, щоб цим способом зменшити симпатії населення до сестер УЧХ, які несли допомогу хворим, багато з цих насланих большевиками жінок різних національностей активно співпрацювали з українським визвольним рухом.

Питання: Нам дуже хотілося б почути про повну пригод і небезпеки розвідчу діяльність жінок. Чи могли б ви нам дещо про це сказати?

Відповідь: Це справді цікава, але й небезпечна праця. Тут жінки мають прямо неоцінені заслуги. Трапляється часто, що наші розвідчиці продираються в самий центр ворожого середовища і, черпаючи вістки з безпосередніх джерел, виконують надзвичайно важливу працю.

Питання: До нас доходили чутки, що приблизно в 1946 р. МВД-МГБ провели масові арешти жінок. Чи відповідає це правді?

Відповідь: В 1945-46 рр. большевики прова-

дили велику нагінку на українське жіноцтво, яке тоді масово арештовано. Під час цієї акції пстерпіли насамперед ті жінки, які легально жили по містах чи селах.

Питання: Чи ці арешти заломили жінок?

Відповідь: Ні. Нам невідомі випадки, щоб після арештів жінки відмовлялися від дальшої праці. Знаємо, навпаки, що молоді відчата, які були арештовані й яким удавалося викручуватися або тікати з тюрми, повертали з іще більшим завзяттям до праці. Наприклад, польські вислужники Москви, підозрівали одну дівчину в зв'язках із українськими повстанцями, несподівано захопили її в хаті, вимагаючи визнати провину, і почали її несамоовито бити. Коли бійка не допомогла, кати скинули з дівчини всю одежу, розсипали на столі жар із печі й поклали на нього свою роздягнену жертву. Переживаючи страшні тортури, героїня таки не призналася. Її, тяжко попечену, перевезли до лікарні, звідки вона по двох місяцях вийшла. Після того вона й далі працювала для визвольного руху.

В другому місці большевики арештували

провідницю куша. І тут не помогли триденні тортури. Жінка-революціонерка витримала їх, не зрадивши жадної таємниці. А вона знала дуже багато: адже вона перебувала в постійному зв'язку з криївкою бійців УПА.

Тут ми мусіли закінчити цікаву розмову. В нашій свідомості зарисувався образ українського жіноцтва на Батьківщині, яке ні в якому разі не хоче лишатися позаду чоловіків. Жінка героїчно маршує в гігантському збройному поході нашого народу до кращого завтра. Вона і в рядах активних бійців УПА, вона — санітарка — мати й сестра вояка, вона — незамінна розвідниця, вона звязкова і пропагандистка. Всі ці обов'язки виконує українське жіноцтво в постійній небезпеці, в найтрудніших обставинах підпольної затьяжної боротьби.

Українська жінка на Рідних Землях знайшла своє природне місце в українському визвольному фронті і, свідомо своїх завдань, виконує їх, сповнена героїської самопосягати.

І. І.

(За „У. Т.“).

„З Варяг в Греки”

Субстанціональна рація посідання народу — географічний, природньо-історичний і політичний комплекс є органічною і невідомою від природи нації данністю — від Бога данною. Її, цієї данності ніякими і зусиллями і трудами нації в ґрунті не можна ні змінити, ні переіначити, а лише до цього природньо-історичного комплексу пристосуватись і, або його найдоцільніше, на благо людини і спільноти, використати прикладенням праці “в поті чола”, або “свій талант закопати в землю” і чекати “Божого змилювання”, яке прийде в вигляді грізного і справедливого вироку” — відняти талант у раба лінивого” і вигнати його, а талант віддати достойному, старанному.

Ці думки насуваються при читанню зливи писань-борсань в різних часописах коло “української національної концепції” — то у одних її

немає, то у других вона, мов, перестаріла і треба шукати нову.

У англійців є нігде не записана, ніколи не дискутована, “само собою зрозуміла” концепція “Британія пануй над морями”. Спробуйте внести в цю концепцію якийсь коректив і в що тоді перетворились би В. Бритійські острови? В бритійську Ірляндію добрих католиків і бідних селян або в данських фармерів-молочарів-продукентів масла, бекону і яєчок, бо для чого тоді стануть потрібні Лондон, Кардіф, Бірмінгем і інші, коли острови втратять сенс свого існування, як владарів морів. Тоді англійцям, за прикладом деяких недолугих українців, залишиться співати:

“... Ой біда, біда чайці небозі,

Що вивела діток при битій дорозі...”

В свій час В. Британія — її острови були

справді тільки придорожніми притулками вікінгуючих скандинавів і норманів, які в часи своїх мандрів по морях і океанах причалювали до островів і колошматили тубильців — праанглійців. Ці праанглійці дуже ймовірно тоді співали "ой біда, біда . . . при битій дорозі". А нині та "бита дорога" стала найвищим щастям і підставою добробуту нації "гордого, туманного Альбіону".

Чому?

Трудами і боротьбою нації, яка усвідомила собі, що все від Бога дане є добре. Тільки не закопуй свого таланта в землю.

Новітні історичні й археологічні досліді і відкриття доводять, що простір України має культурну історію, яка сягає кількох тисячоліть перед народженням Христа, як от розкопи трипільської культури в районі Києва над Дніпром. І що в цих відкриттях найхарактерніше це те, що тип цієї праукраїнської культури в своїх підставових первнях є ідентичний сучасному, осіло-хліборобському, нашої соняшної, трохи бароково-мрійної України. Може в наших жилах тече небагато фізичної крові наших праукраїнських предків часів трипільської культури, але всі її органічні властивості притаманні нам, бо сонце України, її природньо-історична даність залишились незмінними, **незмінною є й її історична роля**, її призначення бути "путем з варяг в греки", бути ланкою зв'язку й синтези "варварського заходу" з "казковою колискою людста" — сходом.

Що це був за "путь"?

В часи Св. Володимира Великого, Ярослава Мудрого, Володимира Мономаха — X-XIII сторічч — Київська Держава на півночі спиралась на "господин великий Новгород", на сході Тмутаракань зустрічала гостей зі сходу, червенські городки на заході були митницею на шляхах до Києва, а в Києві посли, архієпископи, дипломати і купці з заходу, арабські й індійські купці, філософи, вчені історики зі сходу, учені, ченці й політики з Візантії були сталими "гостями Київського Володаря". На півночі простори й люди були не Руссю, русичами, а тільки безіменними "руськими людьми", цебто приналежними русичами, Русі.

Ще в часи Богдана Хмельницького — триста літ тому (1648 р.) ми розуміли і чітко усвідомлювали свою "концепцію", коли чином творили і універсалами Великого Гетьмана увічнювали

відродження Божого післанництва, природнього призначення Великої Руси Св. Володимира Великого і нащадків його — ставали господарями "путі з варяг в греки", а вже в слідуючому столітті плакали — проквіляли:

"Біда, біда . . . при битій дорозі...

Йшли чумаки, весело співали —

Вони тих чаєнят та й позабирали...

А чайка веться, просить, благає,

Тужно проквіляє".

В "філософії" цієї пісні навіть чайку образили, окапнули по своїй подобі, бо й чайка в обороні своїх дітей вступає в смертельний бій з шулікою і перемагає, чи в крайньому разі паде на землю скривавленою і знесилою, але готовою кожну мить на боротьбу до загибелі . . . і лише користаючись з цього менту шуліка хапає чаєнят й стрімголов тікає.

А ми й далі проквіляєм й "нових концепцій" шукаєм, бо прибитою з уродження в рабстві головою на роздоріжжі "наших, не своїх шляхів" себе шукаєм.

В чому наша історична трагедія? **В нас самих і нікому іншому** — не в — воріженьках злих", бо ми дали себе під ноги "гостям" збити — "гостям" з заходу і "гостям зі сходу", кожен з яких захотів нам відібрати Київ — центр "путі з варяг в греки": понад двісті літ толочили Україну орди зі сходу, а після упадку останньої остії Києва-Галицько-Волинської держави, ще біля двохсот літ толочила Польща, щоб самій в цій боротьбі з Україною впасти. Ще двісті літ Україна лежить під владою наслідників ханів золотої орди.

Ми ще й нині не можемо собі уявити повністю змісту трагічної і самовбивче-засліпленої експансії Польщі на завойовання України. Протягом півтисячоліття вся енергія польської нації була скерована і розтрачена на завойовання України. В наслідок цього потенціал і питома вага польського народу в європейській спільноті безповоротно впала. Цього року, прикладом, минає 300 років з того часу, як курфюрст Брандербурзький — предок і творець пруського політичного комплексу і майбутнього райху, скориставшись з розгрому Великим Гетьманом Богданом Хмельницьким Польщі під Жовтими Водами, виповів польському королеві свою васальну залежність. Прусія постала в висліді пе-

ремог Богдана Хмельницького над Польщею, а Польща тоді фактично уступила з суверенітету над Помор'ям. Вона потягнулась до Чорного моря й уступила з Балтицького — зависла в "межиморі", погнавшись "за двома зайцями". Можна, розуміється, хвилюю переключкою політичних мап стати "морським" народом через Данцизькі й інші коритарі, але того, витвореного історією, факту, що поляки в басейні Балтицького моря є самим "неморським" народом в порівнянні з шведами, фінами, естонцями, латвійцями, німцями, данцями з історичної долі народу скреслити неможливо. Польща стала континентальною нацією, будучи при морі.

Коли вся новітня історія українського народу — від Св. Володимира починаючи — як і до нього є боротьбою за опанування Руського моря, що нарешті й досягнуто та закріплено, то в той же час Польща утікала від моря.

Нині, в трьохсоту річницю національно-визвольної революції Гетьмана Богдана Хмельницького і його війни з Польщею в трьохсоту річницю суверенізації бранденбурзького курфюрста і започаткування суверенітету майбутнього північно-німецького райху, який зродився під Жовтими Водами, нам сугерують "великопросторові межиморські нові концепції", які, по мислі їх авторів, привернуть і "Бранденбурзьке курфюршество" в первісний стан.

Знову "погони за двома зайцями" . . . знову перспективи Андрусівих, Риг, які мильовими стовпами височіють на шляхах від Жовтих Вод й до наших часів та ведуть у прірву їх авторів, цих концепцій.

Проф. Вінтер в книзі "Рим і Візантія в боротьбі за Україну" прекрасно схоплює суть проблеми схід-захід в його польському недо-луго-месіаністичному "вогнемечівському" виданню, який намагався зробити з України "авангард" "західної культури", московсько-золотоординський схід намагався і намагається зробити з України форпост для наступу на "гнилої захід". І схід, і захід намагалися чи намагаються стати господарем в Києві, на шляху "з варяг в греки", а наша природна рація і покликання, яка є єдиною і незмінною, без якої Україна взагалі перестане існувати, полягає в тому, аби в Києві і схід, і захід були тільки "гістьми", як і в часи Св. Володимира Великого.

Не наша вина і не наша біда, а природне, Бо-

же приречення, що Київ є вузлом шляху "з варяг в греки", а Варшава лише малим перестанком на бічному, під'їзному шляху до головної магістралі "захід-схід". Навіть при найліпшому бажанні нашому помінятися ролями, здійснити цього неможливо, так як неможливо помінятися двом людям кольором очей. Як би навіть сталося так, що сучасне плем'я українське зникло або було знищене і його замінили нові племена і народи, то й вони повинні були виконувати призначену Україні ролю або теж зникнути й уступити місце достойним й витривалим.

Можуть ще раз пронестись вихорі орд Атіл, Тамерланів і інших, часово на руїнах української культури (трипільської і інших) можуть постати нові "дикі плеся", як це вже було, але трипільсько-українська культура перемаже. Єрусалим за свою історію був 37 разів зруйнованим до основ, але існує й понині, скільки разів руйнували Київ, але він відроджується, існує і буде існувати . . . хоч дуже багато існувало і існує ефемерид в вигляді золотих орд, новітніх атілів і інших кочових станів номадів, які зникли чи зникнуть безслідно.

Стрижнем української національної й державної концепції є, було й буде вічна субстанціональна даність нашого простору й нашої нації, бути путевим "з варяг в греки", на якому ми приймаємо і "варягів", і "греків" як "гостей". Все що більше від того — від злого є: або від західного "авангарду" або від східного "фор-посту", в яких України немає.

Одна з найбільших святинь католицького заходу — знаменита Реймська Євангелія, на якій приймали клятву при коронації через століття французькі королі і імператори священної римської імперії є написаною рукою Київського Священника, академіка Видубицької духовної академії часів Св. Володимира. Ця Євангелія була дана як віно від батька Ярослава Мудрого французькій королювній Ганні Ярославні.

Чудотворна ікона Божої Матері — Одигітрія, нині відома під іменем Ченстоховської вкрадена в 1382 році польським князем з української замкової церкви, в 1169 році москалі зрабували в Києві чудотворну ікону Божої Матері — "Пирогощі", що нині є в Московському Успенському соборі.

Вже століття тому святі гори Києва промінювали світло Христової науки і культури на захід і на схід.

Така доля Київ і України завтра!

Кожна нація має свою, всім комплексом її об'єктивного становища, призначену життєву функцію-призначення, з якого вона не може відступити чи уникнути, не заперечивши і не прирікши себе на смерть або невластиве собі нищення. Свідома воля людини і нації мусить з цієї конечности на призначеному шляху виявити себе позитивно в найвищій мірі життєвого становлення. Уявм собі, що норвежці затіяли стати хліборобами типу українців і кинули мореплавство і все з тим зв'язане — щоб з того вийшло? Бувають звичайно й такі аномалійні явища, коли вони накладаються ззовні чужою силою, як от сучасний стан України, але це є аномалії, з якими природа нації бореться, неухильно змагаючись до суверенного виявлення і ствердження своєї органічної життєдіяльності, свого життєвого призначення.

Тому коли ми, **не зрікаючись ні жадною мірою** зі своєї суверенности, свого призначення, шукаємо і знаходимо організовану співпрацю зі світом інших націй і держав, ми близьким нашим сусідам кажемо:

За св. Володимира Великого польське князівство посягнуло на наші червенські городки, але порушення було виправлено зброєю. Від того часу минає тисяча літ. Ми українці ні разу не переступили за лінію червенських городків і лиши в основному стоїмо на тій же лінії і духом і тілом (історично і матеріально). Побажання полякам — будьте міцними і здоровими, в любовий, вам відповідний спосіб і час, найдіть без нашої участі норми і форми співжиття з нащадками курфюрста бранденбурзького, ні на мить не забуваючи, що найменший ваш натяк чи потягнення до повторення Жовтих Вод чи андрусівих з ригами невідклично відзоветься в бранденбургах і околицях, незалежно від того — чи будемо ми того собі взаємно хотіти чи ні. Станьте на Балтику, бо в “межиморі” потонете. З нашого боку ви маєте тисячолітній досвід, що ми за лінію червенських городків не переступали — ні в часи Св. Володимира Великого, ні його духовний нащадок Гетьман Богдан Хмельницький цієї лінії в свій час не переступив, хоч під його ногами стояли безборонними і Варшава, і Краків, бо . . . “лежачого не б'ють і не добивають”, як каже кодекс лицарської, а не шакальської, честі. Ми не шукаємо у Польщі “кресів заходніх”.

В просторі прибалтійських народів і “господина великого Новгороду” Україна життєво заінтересована, аби ці народи і простори були вільними і суверенними, бо це є одні з воріт “на схід” і ми хочемо, щоб ці ворота були відчинені — нехай стара балтійська Ганза відроджується, а наші дніпрові шляхи і наша ліва-роменсько-чорноморська залізниця зараз не працює, як північно-південна магістраль “путі з варяг в греки”. Ми не шукаємо з прибалтійськими народами жадних особливих політичних “великопросторових блоків і концепцій”, бо рація існування цих народів їм вказує, що їх незалежне існування без суверенної України є ефемеридою. Ми і прибалтійські народи прекрасно знаємо, що колиб на Україну хтось посунувся зі сходу, то ці народи впадуть першими жертвами цього наступу, незалежно від того — чи будуть у них політичні “великопросторові” зв'язки з Україною чи ні, бо доля прибалтійських народів супроти України є ролею Бельгії і Голандії супроти Франції і Англії і державність прибалтицьких народів може навіть часово впасти при наступі Москви на Україну. Ця спільність геополітичного комплексу прибалтики з Україною міцніша всяких паперових угод і конвенцій і практично випробувана століттями історії, коли завойовання Москвою прибалтики передувало наступові на Україну (царь Іван Лютий, Петро I).

В просторі південного сходу — Кавказу, Туркестану і дальших сфер Україна мусить мати відкриті двері, без контролера в обшарах нашої стародавньої Тьмутаракані, сучасної Кубані й передкавказзя-старокозацьких українських земель. Не можемо ми собі ці хдверей зачиняти коштом межиморської, варшавського видання “концепції”, бо вона залишає коштом і в тілі України, данцизький — азово-чорноморський коритар до Чорного моря для нашого сусіда з півночі, а тоді Україна з “путі з варяг в греки” стає запечатаним зі сходу глухим кутом. Проблема державної долі українсько-козацького простору між Доном, Волгою і Кавказьким хребтом є справою державної рації Українського Народу і Держави. Обставини нас можуть примусити до часового примирення з дуже важкими ситуаціями, але ні ми, ні азійські народи Туркестану і Кавказу засадниче ніколи не зречемося безпосередніх, неконтрольованих сусідом зв'язків. Очевидним є, що в життєвих ін-

тересах близьких до України східних народів є опинитись супроти України в стані політичних відносин подібних до комплексу, прибалтицько-білорусько-українського.

Наші відносини з північним сусідом — Московією, хоч на перших порах і будуть переживати тяжкі випробування — рецидиви єдино-неділимського імперіялізму — в дальшому майбутньому можуть бути поправними, бо природне призначення етнографічної Московщини і простору України нігде не входять в конфлікт, не перетинаються, бо Московщина в її європейській і азійській частинах лежить далеко з боку “путі з варяг в греки” і належить до північно-східного простору з самостійними виходами в світ через північно-морські простори, а Волга, як була, так і залишиться внутрішньою рікою, переважно Московською, а не міжнародною, якими є Рейн, Дунай, Дніпро. Навіть в часи сучасної “бурхливої індустріалізації” Москва і її район стають де далі меншим центром московського простору, бо питома вага центрів положених далі на схід під кожним оглядом зростає. З відновленням державної суверенності України і народів прибалтики та кавказько-азійських просторів, ці процеси переміщення центрів Московщини на північ і північний схід ще більше прискоряться, бо на яких сировцях буде працювати промисловість Москви і її промислового району, Сталінграду, Тули і других міст і де збуватиме свої фабрикати ця промисловість, бо очевидно ж, що не буде суверенна Україна возити в Москву вугілля, метал-сировець, цукор, бавовну і пшеницю, аби натомість привозити з Москви машини, металеві вироби, перкаль зі своєї сировини і “московськіє печатніє прянікі” з української пшениці й цукру, бо очевидно, що Україна зі своєї сировини це все вироблятиме у себе. Тоді Москві все це доведеться би довозити з Сибіру і Уралу, аби в зворотньому напрямку — в Сибір і на Урал возити вироби — металовироби, машини і перкаль та “прянікі печатніє”. Але такого господарювання в своїй господарці господар не дозволить, бо цеж буде у своїй землі, а не в колонії — Україні. Тому падіння ролі і значіння Москви і її району для Московщини після відділення України невідкличне.

Вирішальним же фактором, що заважить на майбутніх відносинах України і Московщини є

те, що на сході і півночі, особливо за Байкалом, Московщина посідає величезні простори багатючих земель, на кілька мільйонів квадратних кілометрів, які виходять на Тихий океан і які нині є пустелею і ця їх “пустельність” за останнє півстоліття відносно сусідів неухильно зростає, бо коли, прикладом на російському Далекому сході населення зростає на 1 чоловіка то на корейсько-китайському (манджурському) просторі, з другого боку кордону в той самий час населення зростає на 15-20 чоловік. Ріка Амур і Усурі — суходільні кордони російського тихоокеанського простору — в 1900 роках текли по суцільній, обабічній пустелі зі щільністю населення на обох берегах по 1-3 чоловіки на квадратний кілометр, а нині з російського боку є по 2-3 чоловіки, а з китайсько-корейського 35-45. Ріка Амур з Усурією це не Тихий або Атлантийський океани, які охороняють прерії Канади, Австралії чи навіть й ЗДА.

Протягом близьких 50-100 років Московщина або опанує забайкальсько-тихоокеанські простори або з них уступиться, бо для розв'язання цієї, і того роду проблем, одного меча абсолютно недостатньо, коли за ним не приходить плуг хлібороба.

В цій ситуації Московщина матиме достатньо своїх властивих проблем до розв'язання, які диктуватимуть її потребу мира і поправних відносин з Україною.

Ці короткі фрагменти думок про концепцію українського простору в його відношенні до сусідів (близького оточення), є незмінною, від природи нашої приреченною, національно-просторовою данністю, на основі якої може розбудуватись практична українська політика, а не “філософія концепцій”.

Прекрасно усвідомлюємо собі, що й наші дальші сусіди в проблемі України мають близькі й далекі інтереси і в тій чи іншій мірі намагатимуться впливати в ім'я своєї рації на розвиток історії на Українському просторі, але це окрема тема побічних, хоч і поважних, впливів, які не можуть засадничо змінити природи і змісту української національної субстанціональної рації — концепції, а тому вони відносяться не до ідеології, догматів національного ества нашого, а до політики, яка не є темою цього нарису.

М. М.

Небезпечні прояви

“Свобода” з 30 грудня, 1948, містить статтю М. Кокольського, під заг. “Про вину, кару і ще дещо”. В цій статті автор пробує бути дуже об'єктивним і радить не поспішати в осуді національних відступників, чи ренегатів, а наперед треба зрозуміти їх положення. Як моральну основу для розгляду цих справ він радить прийняти стару римську засаду — “вислухай другу сторону, заки видаш осуд на неї”. До відступників, яких він мав на увазі, належать Скрипник, Хвильовий і . . . Павло Тичина.

Перш усього — чи серед існуючих обставин можна “вислухати” цю другу сторону? Коли ходить про перших двох, то вони заплатили за свої помилки власним життям і тим самим potwierдили, що закиди, роблені іншими в їх бік, мовляв, не можна йти на співпрацю з Москвою, були оправдані. Колиж ходить про Павла Тичину, того надвального вихвалача большевицького деспотизму — то рада М. Кокольського є того роду, що сама вимагає перестороги.

Коли ми в справах громадських будемо руководитись такою “справедливістю”, яку поручає п. Кокольський, то остаточно зможемо виправдати всякий злочин. Бо коли якийсь чоловік украв гроші, то він теж мусів мати до того добрі причини; він потребував тих грошей, він привик жити виставно, не зносив нужди, не любив працювати. Коли якийсь чоловік замордував жінку, то, прикладаючи мірку вище наведеної “справедливості”, можна теж його виправдати — аджеж його життя з тією жінкою було таке невимовно “важке”!, до того любов до якоїсь іншої жінки була така палка, дійсна, щира!...

Зачнемо “розумувати” в той спосіб і виправдаємо на світі усяку гидоту. Бо коли не є національним злочином оспівувати і вихвалити жорсткого гнобителя як це робить Тичина, то тим менше є проступком зовсім відступити від свого народу і прийняти, скажім, московську національність.

Певно, що коли ходить про осуд в обличчі Бога, то всі ці видні і невидні причини будуть

взяті під увагу Найвищим Суддею. Суд Божий має на увазі виключно рекорд самої одиниці. Але суд громадський має ще інші завдання. Він не лише вимірює кару і справедливість для даної одиниці, але він теж своїм осудом дає повчання і пересторогу іншим: не вільно цього робити, бо ось за це така і така кара. Гарно виглядала б суспільність, якби поступала так, як радить п. Кокольський і сказала: “Не осуджуймо їх, бо ось вони в важкім положенні і мусять так робити”! До того — невжеж вони мусять? Невжеж Тичина мусить писати поезії вихвалюючі московський деспотизм? Він жеж може їх зовсім не писати і взятись за інше діло. Кажуть честь дорожча понад усе. Інші люди посвячують життя за свої переконання, а Тичина й інші ренегати не хочуть посвятити навіть своєї письменницької кар'єри.

Але уявім собі, що цього роду ренегати насправді не є ренегатами тільки, погинаючись то тут то там, стараються серед невимовно важких відносин вдержувати іскорку національної свідомості серед свого народу і бодай в замаскованій формі подати йому то тут то там здорову духову потіху.

Колиб воно дійсно так було, себто, колиб вони дійсно були українськими патріотами, то в своїм серці вони повинні б радіти, коли люди поза обсягом комуно-московського тиранства, підносять лише те, що в них добре, а таврують те, що шкідливе, а що вони мусять робити під примусом. Справжній патріот з розпукою в душі кричав би: “хваліть лише те, що я доброго роблю, а не те, що зле і чого я сам соромлюсь”!

Порада п. Кокольського, друкована в “Свободі”, є знаком нашої доби. Свідомі цього автор і ці, що її друкували, чи ні, але вона є частинкою цієї широкої хвилі, що прокочується нині по нашій цивілізації і яка є ознакою нищівного нашого морального розгублення, підорвання віри в наші тверді моральні засади і водночас вона є мощенням шляху для іншої віри — віри Сатани і його ідеалу Матерії.

Н. Ч.

Ювілей 75-літнього існування Наукового Товариства ім. Шевченка

(Комунікат для українського громадянства за океаном)

В часі найбільшого культурного гніту в Україні під Росією, коли указом царського уряду заборонено було щонебудь друкувати українською мовою, дня 11 грудня 1873-го року прийшло на світ Наукове Товариство ім. Шевченка, що саме діждалося свого 75-літнього ювілею знов серед безприкладного гніту української культури з боку російської червоної влади.

Само повстання Наукового Товариства було спричинене тим культурним гнітом царської Росії зперед 75 літ. Не маючи змоги щонебудь друкувати в українській мові під Росією, кращі сини українського народу по обох сторонах Збруча, в своїй журбі за майбутність української культури постановили створити осередок для українських видань на цій частині української землі, що користалася з конституційних свобод, себто на австрійській Україні. Тим способом повстало у Львові в грудні 1873 року „Товариство ім. Шевченка“, як літературне товариство для попирання друку українських книжок.

Ця видавнича централь українських книжок під протекторатом Тов. м. Шевченка проіснувала до 1892-го року причиняючись до зросту української культури до цього ступня, що статут „Товариства ім. Шевченка“, як літературного Товариства показався за вузьким. Тоді Товариство Шевченка перемінилося в „Наукове Товариство ім. Шевченка“, прибираючи характер та організаційні рямці Української Академії Наук.

Зроблений крок показався незвичайно щасливим. Він відповідав зрештою вже піднесеному культурному рівневі українського народу. Наукове Товариство ім. Шевченка стало тепер централею наукових дослідів над українським народом. Це була кузня, де творилася українська культура, де діставала солідні основи ідеологія самостійної української нації, окремої від москалів та поляків.

Наукове Товариство ім. Шевченка гуртувало в рядах своїх дійсних членів, культурних камєнярів нації, дослівно всі щонайкращі духові сили українського народу по обох сторонах Збруча. Немає в новочасній історії одного корефея духа, що не був би стисло звязаний в Науковим Товариством ім. Шевченка.

Впродовж 75 літ свого існування в рядах робітників та співробітників Наукового Товариства ім. Шевченка були всі великі українці без огляду на кордони та навіть без огляду на свій світогляд. Між дійсними членами тої установи видніють такі імена, як Володимира Антовича, Олександра Кониського, Михайла Грушевського, Івана Франка, Івана Пулюя, Юліяна Романчука, Костя Левицького, митрополита Андрея Шептицького, аж до теперішнього митрополита-в'язня Йосифа Сліпого включно.

Здавалося б, що це люди таких різних світоглядів як рідко, одначе всі вони мали одно спільне, що були духово великими та докладали один за одним, кожен свій могутній бльок духового дорібку до збудування української нації, яка по 75 літах посягає вже по найвищій ідеал кожного народу, по власну державу, хоч всі діявольські сили сприсяглися на саме її існування.

Нині, в часі найтяжчої проби українського народу, що мабуть вже буде останньою, Наукове Товариство ім. Шевченка опинилося на вигнанні, одначе не зложило воно духової зброї, не спустило вниз свого прапора, на якому виписані такі світлі імена українського народу. Наїзник відібрав від Наукового Товариства ім. Шевченка всі його матеріяльні добра, мільйонові вартости, набуті щедрими жертвами українців всіх земель, одначе не відібрав він скарбів духа, створених Науковим Товариством — української національної ідеї. По всіх великих бібліотеках світа від Львова до Парижа, Лондону, Нью Йорку чи Токію пишуться понад 600 томів суто наукових видань

про український нарід, що донині є його амбасадорами та доказом його зрілості як великої нації на сході Європи.

Нині Наукове Товариство зі своєї скитальної квартири в Мюнхені в Німеччині проголошує громадянству свій 75-літній ювілей. Ювілейні торжества в Європі та за океаном буде Наукове Товариство обходити в місяці свого патрона, Тараса Шевченка, себто в березні 1949.

Американський Відділ Наукового Товариства ім. Шевченка, що як культурна корпорація вже більше як рік тому повстав в Нью Йорку, передає оце українському громадянству за океаном, що Головна Управа Наукового Тов-а ім. Шевченка в Європі постановила на час лихоліття на українських землях перенести свій осідок до Америки, до міста Нью Йорку, щоб у свій час повернути знов на рідні землі, вільної вже та самостійної України.

Завданням Американського Відділу Наукового Товариства ім. Шевченка є згуртувати українські найкращі культурні сили за морем та приготувати гніздо на американській землі для тої нині найстаршої та найбільше заслуженої установи українського народу.

Виконуючи перше завдання, Головна Управа Наукового Товариства ім. Шевченка займалася вже ряд американських вчених українського та неукраїнського роду своїми дійсними членами, надаючи їм найвищу почесність в ділянці української культури. Дійсними членами Наукового Товариства ім. Шевченка з неукраїнців стали: проф. Кларенс Маннінг, проф. Джордж Симпсон; з українців: Константин Ан-

друшин з саскачеванського університету, проф. Микола Гайдак з міннесотського університету, Василь Галич, зі стейтового каледжу в Супіор, Вск. та д-р Мирослав Сенкус, хемік з Тер Гот, Інд. В приготуванні є ще іменування других культурних діячів за океаном, українців та неукраїнців.

Згідно з планом Головної Управи Наукового Товариства ім. Шевченка Американський Відділ НТШ пролошує, що в місяці березні відбудуться ювілейні торжества Наукового Товариства ім. Шевченка по важніших осередках Америки. Було б найкраще, коли б тогорічні свята в честь Тараса Шевченка получили з ювілейними торжествами тої установи, яка найкраще Заповіт Генія українського народу перевела в життя. Перше таке торжество відбудеться в осідку Американського Відділу, Нью Йорку.

Чистий прихід з тих ювілейних свят прохатиметься призначувати на Ювілейний Дар Наукового Товариства ім. Шевченка. Дальші відомості про ювілейні обходини будуть подавані в пресі.

Всяку кореспонденцію в справі 75-літнього Ювілею НТШ спрямовувати слід на таку адресу:

Shevchenko Scientific Society, 50 Church St., R. 252 — New York 7, N. Y.

За Американський Відділ НТШ:

Д-р Микола Чубатий, голова;
о. Лев Чапельський, скарбник;
Д-р Роман Осінчук, секретар

Величає „Свято Героїв“ — в Ньюарку, Н. Дж.

“Засумуй трембіто
Та по всьому світу,
Що зівяло в Україні
Сорок тисяч цвіту”.

Не сорок, але сотки тисяч зівяло вже цвіту українського народу.

І щоденно вяне, паде цвіт нації... А зокрема в сучасних часах вірні сини й дочки України падають в боротьбі з відвічним ворогом Нації, з

модерними “золотими ордами Сходу, з Печенігами, Половцями, Татарами” — большевиками.

А народ вшановує рік річно пам'ять поляглих Героїв святочними сходами, концертами, академіями й цим виховує молоде покоління на месників.

І так по величавій маніфестації в місті Ньюарку, Н. Дж., що відбулася дня 10 жовтня, 1948

р. в імпозантному Моск-Театрі при співучасті 3-ох тисяч маніфестуючих з метою розголосити змагання українського народу до волі в боротьбі з відвічним ворогом України, українське промадянство Ньюарку й околиць зійшлося знову численно дня 12 грудня 1948 р. в салі "Української Централі" при вулиці Відліям, щоби вшанувати 27-мі роковини героїчного бою 359 Героїв-Мучеників, що зложили свої буйні голови під містом Базаром дян 21 листопада 1921 р.

Святочну Академію влаштовано за ініціативою Відділу Організації ОЧСУ в Ньюарку, а виконання її проведено силами членства Відділу.

Підчас Академії було помітним на салі, що поруч греко-католика Українця сидів православний-Українець і презвитерянин, бо в цю важну хвилину позабули всі на "релігійні американські антагонізми" й сконсолідувалися біля Ідеї!

А це найсильніша консолідація!

Академію відкрив п. Мирон Леськів, член Головної Управи Організації Оборони Чотирьох Свобід України й завізав всіх присутніх повстанням з місць та однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять поляглих Героїв.

Відтак новостворений мужеський хор Відділу ООЧСУ в Ньюарку під керівництвом п. Михли Кормелюка, виконав пісню укладу Гайворонського: "Коли Ви вмірали".

З черги "малий козак" — Любко Кормелюк, син диригента хору, з питомим дитинним патосом продеклямував вірш: "Живи Україно".

Змістовно опрацьований реферат виголосив п. Володимир Пришляк, переповідаючи змагання Нації за волю від першої світової війни й яскравими красками змалював трагедію й героїзм 359 вірних синів України, які положили свої буйні голови в боротьбі за Неї, але не подались і не зрадили Її, та яких чин і заповіти зпід Базару продовжує сьогодні героїчна Українська Повстанська Армія під проводом Української Головної Визвольної Ради.

Після реферату п. В. Пришляка, солістка — пані Воробець, яка щойно приїхала зі скитальщини, мелодійним меццо-сопраном відспівала дві пісні: "Засумуй трембіто" та "Сини України".

По виступі пані Воробець піднесено за навісу і приявні побачили на сцені могилу з стрілецьким хрестом.

Біля мгили дід-бандурист розказував гляда-

чам про могили, якими вкрилася українська земля від Тиси по Кавказ і від болот Прип'яті по Чорне Море.

Біля могили стояли українські повстанці й квітчали ї зеленню.

Після цього хор відспівав пісню: "Почаївська Божа Матір" — а пан М. Кормелюк продеклямував вірш "Вже Україна піднялася".

По виконанні хором чергової пісні: "Ви жертвою в бою нерівним лягли", п. Кормелюк відчитав імена й прізвища 359 Героїв-Мучеників зпід Базару.

Черговою точкою був "Живий Образ з дій УПА", — що його вміло виконала молодь м. Елізабет, Н. Дж., під проводом інж. Пінковського.

На сцені зображено стрільців-повстанців, які в горах Карпатах гріються в лісі при ватрі.

Дід-бандурист сидить на овиді сцени.

Повстанці оповідають про мартирологію українського народу, про заслання на Сибір, про свої бої з ворогом... Пугулькає в лісі сова-сич й звіщає непогоду. Нараз затріщало ріща в лісі.

Повстанці зриваються з місць зо збруєю в руках... Потайки приходидь до повстанців медсестра Марта й приносить вістку, що на ліс наступають большевики. Хлопці-повстанці займають бойові становища й гураганим вогнем "вітають пришельців".

Лине пісня: "Ми українські партизани"... На очах присутніх глядачів сльози, бо вони переживають разом з повстанцями їхні змагання з відвічним ворогом.

По закінченні цієї точки на салі проведено збірку на допомогу для УПА, яка дала у висліді 151 дол.

Завершенням Академії був виступ пані Дарії Ребет, відпоручниці Української Головної Визвольної Ради.

Свою доповідь пані Д. Ребет почала словами: "Заходом рганізації Оборони Чотирьох Свобід України святкуємо сьогодні пам'ять Базару, що нескінчений і досі... Україна перша стала до боротьби з комунізмом, чого світ тоді не розумів... Маківка, Лисоня, Базар, Крути та Українська Повстанська Армія є документами живучости Нації, що прямує до волі.

Українська Повстанська Армія під проводом революційного уряду України Української Головної Визвольної Ради, дає запоруку Нації й

на будуче, бо Вона вибрала у сьогоднішніх переломових часах для Нації правильний шлях.

Відтак в коротких словах пані Д. Ребет зясувала відносини Української Головної Визвольної Ради до Української Національної Ради.

Після уконституування Української Головної Визвольної Ради в 1944 р., згадана УГВР вислала окремих делегатів закордон для шукання підтримки в Аліантів для української, визвольної боротьби.

Згадане Закордонне Представництво Української Головної Визвольної Ради прибуло на еміграцію ще тоді, коли на еміграції не діяли ще жодні політичні партії...

Ми завжди були за централізацію співпраці української еміграції — говорила пані Д. Ребет. Ми шукали цієї співпраці з представниками бувшого Уряду УНР, чого доказом є спільний меморіал, що його видало Закордонне Представництво УГВР спільно з бувшим міністром УНР, п. Шульгіном.

Цей меморіал прийняла українська еміграція з великим одушевленням.

Однак на превеликий жаль негативно до меморіалу поставився п. Андрій Лівицький, бувший прем'єр уряду УНР, й осудив за це міністра Шульгіна, а навіть сепарував його від уряду УНР.

Дальші намагання ЗП УГВР навязати співпрацю з представниками УНР не увінчалися успі-

хом з причини постійного негування бувшим урядом УНР визвольної боротьби в краю та Української Головної Визвольної Ради.

Два центри, цебто Українська Головна Визвольна Рада й Українська Національна Рада не суперечать зі собою й можуть себе взаємно доповнювати й співпрацювати, лише треба доброї волі й політичної зрілості. Ціла еміграція визнає вже сьогодні дії УПА її героїзм і самопожертву для визволення України, хоча за це треба було довго боротись з деякими політ. кругами на еміграції, які ще й сьогодні не хочуть визнати існування УГВР. Вони не хочуть бачити цього, що генерал Тарас Чупринка — головний командуючий Української Повстанської Армії є зараз Генеральним Секретарем Української Головної Визвольної Ради. Це прямо логічний нонсенс признавати УПА і в цей сам час заперечувати УГВР.

Однак грядуть недалеки часи, коли ця невеличка горстка еміграції таки признає Українську Головну Визвольну Раду так само, як признала Українську Повстанську Армію, хоча зразу її заперечувала та очорнювала брудною лайкою — закінчила свою промову пані Дарія Ребет під бурхливі оплески присутніх, що декілька разів переривали оплесками її промову.

Національним гимном "Ще не вмерла України" закінчено це величаве свято.

Учасник.

Політичне віче в Бостоні, Масс.

Заходом Відділу Союзу Українок та Відділу ООЧСУ в Бостоні, при співучасті других Організацій, відбулось дня 16 січня, в салі Укр. Православної Громади, політичне віче, на якому виступила з доповіддю пані Дарія Ребет, член Закордонного Представництва Української Головної Визвольної Ради та делегатка на Світовий Конгрес Українського Жіноцтва, який недавно відбувся у Філадельфії.

Віче відкрила та проводила пані Е. Шафранська — голова Відділу Союзу Українок в Бостоні.

Перед відкриттям віча на салью прибули ре-

портери найповажнішого в Бостоні часопису "Бостон Гералд" та відбули довше інтерв'ю з панею Д. Ребет та прийняли на салі головою ООЧСУ п. І. М. Білинським.

В своїй доповіді п. Дарія Ребет переповіла генезу організування визвольної боротьби українського підпілля між першою а другою світовими війнами, завершені створенням УПА та УГВР.

Зокрема прелегентка висвітлила суть та значіння визвольної боротьби УПА, підкреслюючи героїзм та самопожертву українських повстанців в боротьбі з червоним окупантом.

З'ясовуючи значіння УГВР, як революційного підпільного уряду України, прелегентка вказала на шкідливу діяльність цих, які в ім'я партійних та особистих інтересів заперечували та оклеветували УПА і УГВР чим наносили шкоду визвольній боротьбі українського народу.

Задержуючись над накресленням завдань укр. еміграції за океаном, п. Д. Ребет підмітила, що першим і основним завданням українського загалу в Америці повинно бути включення укр. еміграції в один спільний фронт боротьби проти комунізму та несення моральної і матеріальної допомоги Українській Повстанській Армії.

По доповіді п. Д. Ребет парох укр. правосл. Громади о. др. Микола Сидор візав привних зложити жертви на допомогу для УПА.

Проведена збірка дала у висліді 116 дол. які по виплаті деяких коштів влаштування віча, переслано до Централі ООЧСУ.

Черговим бесідником був п. Ігнат М. Білинський, голова ООЧСУ, який висвітлив питання потреби допомоги визвольній боротьбі укр. революційного підпілля та УПА, зокрема наголошуючи спосіб її проведення.

Бесідник підкреслив інертність проводів де-

яких укр. установ в ЗДА у відношенні до справи допомоги для УПА, які самі нічого в цій справі досі не зробили і що більше, часто в нечесний спосіб перепиняють робити це другим організаціям.

Пан І. Білинський ствердив, що ціла праця в організуванні допомоги для УПА лежить на членству ООЧСУ, яке з гордістю її проводить.

Зазивом до громадянства піддержати працю ООЧСУ та нести всю можливу допомогу укр. революційному підпіллю та його збройному рамені Українській Повстанській Армії — пересилаючи жертви через вказані відповідальними чинниками Організації — закінчив своє слово п. І. М. Білинський.

В дальшому п. М. Давискиба, голова Відділу ООЧСУ в Бостоні, подякував привним за численню присутність та зложення жертв на допомогу для УПА, підкреслюючи вагу і потребу об'єднання укр. загалу в Америці в праці для несення допомоги воюючій Україні.

Віче закінчено відспіванням укр. національного гімну "Ще не вмерла Україна".

Учасник.

Товариська зустріч в Гуманітарнім Товаристві в Нью Йорку

Заходом Гуманітарного Товариства (укр. відділ А. Ч. Хр.) відбулась в домівці при 423 Іст 3 вул. товариська зустріч з нагоди американського свята "День Подяки".

Голова Гуман. Товар., пані Катерина Джорджія, вітаючи сердечними словами запрошених гостей, представила присутнім паню Дарію Ребет, делегатку організованого жіноцтва європейської еміграції на жіночий конгрес у Філадельфії і члена Закордонного Представництва УГВР та Др. Воробця, відомого лікаря, бувшого голову Санітарно Харитативної Служби в Європі.

Після вечері, яку приготували неструджені членкині Гуман. Товариства, пані Д. Ребет розповіла обширно про боротьбу наших братів на рідних землях.

Шан. Бесідниця говорила про труднощі, серед яких приходиться нашим героям воювати.

Тільки завдяки допомі та піддержці цілого українського народу вдається Українській Повстанській Армії ці труднощі переборювати.

Українські жінки та дівчата на рівні з чоловіками виконують охоче навіть найтрудніші завдання повстанської боротьби.

Вони подають вістки про ворожі рухи, доносять поживу, опікуються хворими та раненими. Попавши до рук ворога, видержують найтяжчі торттури а не зраджують тайни.

Цілий наш народ платить великі жертви в цих нерівних змаганнях за волю. Це зобов'язує в свою чергу укр. еміграцію виконати свій обов'язок супроти України та допомогти її визвольним змаганням.

Черговий бесідник, др. Воробець, говорив про працю Укр. Черв. Хреста підчас німецької окупації.

Мимо перешкод і переслідувань зі сторони німців, У.Ч.Х. врятував життя багатьом нещасним українцям зі східних земель, що попали в німецький полон.

На еміграції в Європі У.Ч.Х. розвинув дуже живу діяльність і в короткому відносно часі здобув довіря та піддержку української суспільності так, що навіть серед дуже непригожих емігрантських обставин міг дати поміч тим, що її найбільше потребували, а саме, хворим бувшим пол. в'язням, сиротам і вдовам по вояках УПА та прибувшим в амер. зону Німеччини воякам УПА.

Перед укр. еміграцією за океаном лежить обов'язок опіки над цими, що не матимуть змоги виїхати з Європи.

З місцевих бесідників, п. П. Задорецький по-

інформував гостей про працю Гум. Товариства (Укр. Відділ Амер. Ч. Хр.).

На закінчення привітні зложили \$120 на потреби цієї важкої боротьби, що її веде укр. революційне підпілля ОУН та Українська Повстанська Армія.

Список жертводавців:

По 10 дол.: Катерина Джорджія і панство Швартер. **По 5 дол.:** П. Задорецький, Демидас, Васишин, Шимкович, Іван Осипинський, панство Сайкл, І. Хміль, панство Чапки, пані Конкольовська, Крисен і пані Бутенська. **По 3 дол.:** Костик і Вос. **По 2 дол.:** Стрілець, пані Тарнавська, Ожеховський, Князький, Хомів, Скодзінська, Хомів, Бакуменко, Заремба, Ожеховський, Бодзен і Чарнецький. **По 1 дол.:** Ригель, Пшик, Гануло, Коваль, Сцеловський, Нозел і Загоруйко. Решта дрібними.

Гроші переслано через Головну Управу ОО-ЧСУ в Нью Йорку.

Учасник.

Чи знає про це Український Конгресовий Комітет?

Від Редакції "Вісника":

Ми рішили передрукувати запит Редакції "Гомону України" до Українського Конгресового Комітету в ЗДА, бо справа порушена в ньому є однією з основних та має зокрема важне значення для пропаганди української справи у світі.

В своїх попередніх заявах УКК стверджував, що за його старанням буде надавано програму "Голос Америки" в українській мові під українським керівництвом.

З відомостей поданих в нижче наведеному запиті виходить наглядно, що укр. програма опинилася під контролею росіянина, неприхильно наставленого до українського народу та його самостійницьких змагань.

Всякі коментарі тут злишні, бо сам факт підпорядкування укр. програми росіянинові, компромітує українську справу у Вашингтоні та вказує, що там зігноровано заходи УКК, якщо такі насправді були.

Українське Громадянство в Америці повинно

домогатися вияснень в цій справі від Українського Конгресового Комітету та поробити всі можливі заходи, щоби керівництво української програми опинилось в українських руках!

* * *

Щоб протидіяти большевицькій пропаганді, американський уряд зорганізував власні авдіції на коротких хвилях, призначені головно для народів по той бік залізної заслони. Ця радіовисильна носить назву "Голос Америки" ("Войс оф Америка"). Програми надаються різними мовами, а між ними досі **не було української.**

Мабуть відповідним колам "Голосу Америки" хтось нагадав про те, що за залізною заслоною є ще народ, що говорить українською мовою. Це зробило своє і при "Голосі Америки" рганізується теж український відділ.

Слава Богу! Хоч пізно, але краще, як ніколи. Зітхнули ми теж з полекшою. Та оце представник "Гомону України" вибрався до ЗДА і при нагоді постановив відвідати "Голос Америки"

та познайомитися з директором українського відділу.

Відвідав і познайомився з директором "українського" відділу. Чому ж тим разом ставимо слово "українського" в лапки? Тому, що директором "українського" відділу ніхто інший, тільки Бармін (!), б. советський генерал, що втік із свого посту сов. військового аташе та знайшов азиль в Америці.

Бармін, що за національністю росіянин. Бармін, що не знає навіть української мови. Бармін, що навіть не визнає окремішності українського народу від російського та заступає у своїх статтях, помішуваних в американських

журналах ідею єдиної, неподільної російської імперії, а навіть посувається так далеко, що боротьбу УПА змальовує, як боротьбу російського народу.

Не треба зусиль, щоб уявити собі, якими будуть радіопередачі українською мовою, коли директор того "українського" відділу москаль Бармін.

Значить, Український Конгресовий Комітет в Америці нічого в тій справі не зробив, або й не знає про цей факт. Чи не слід би йому зробити в Державному Департаменті друге відкриття, що відділом призначеним для українських слухачів повинен кермувати українець?

Відновлено видання „Літературно-Наукового Вісника”

Вийшов з друку відновлений Літературно-Науковий Вісник, річник XXXII, 1948 рік, книжка 1 (На чужині) 13а Мюнхен — Freimann, Warner Kaserne 45, Block A, Kellergeschoss Z. 45. стор.. 160 традиційного формату.

На еміграції, в роковини 50-ти річчя заснування „Літературно-Наукового Вісника” журнал відновив своє існування.

Володимир Дорошенко, один зі старших співробітників журналу, в першому числі відновленого журналу подає коротку історичну довідку про журнал і його роллю в українському національному відродженню.

Виходити журнал почав в 1898 році у Львові під редакцією М. Грушевського, Івана Франка і Вол. Гнатюка, де й виходив до 1907 року, з 1907 до 1914 року журнал виходить у Києві під редакцією М. Грушевського, війна 1914-17 року журнал припинила, в 1917-19 роках журнал коротко відновлює своє існування в Києві. Поповна окупація України перериває його вихід. В 1922 році журнал знову відновлює своє існування у Львові під головною редакцією Д. Донцова. В 1933 році журнал з технічно-організаційних причин змінив свою назву на „Вісник” літератури, політики і науки і за попередньою редакцією, складом співробітників

і з тією ж програмою виходить до вибуху другої світової війни 1939 року.

За 50 років діяльності журналу здається переглядаєш аналі нашої новітньої історії культури і національного життя. Нагадаємо лише імена людей, які організували, творили й співпрацювали в журналі: М. Грушевський, Іван Франко, Вол. Гнатюк (перша редакційна Колегія), співробітники, кореспонденти, дописувачі Ганна Барвінок, Микола Вороний, Б. Гринченко, С. Єфремов, І. Карпенко Карий, Ол. Кониський, Мих. Коцюбинський, А. Кримський, В. Леонтович, Іван Липа, Ол. Лотоцький, Д. Мордовець, В. Самійленко, Л. Старицька Черняхівська, Ів. Стешенко, Леся Українка, Гнат Хоткевич, Катря Гриневичева, Дм. Осипович, П. Карманський, Ю. Липа, Ольга Кобилянська, Б. Лепкий, Денис Лукіянович, Ю. Кміт, О. Маковій, Л. Мартович, В. Стефаник, А. Чайківський, Ст. Чарнецький, Марко Черемшина, М. Яцків, О. Олесь, С. Черкасенко, Гр. Чупринка, М. Гехтер, Д. Донцов, О. Грушевський, М. Залізняк, В. Липинський, А. Ніковський, М. Порш, М. Євшан, М. Зеров, М. Івченко, П. Тичина, В. Бідов, М. Возняк, М. Галушинський, Д. Дорошенко, М. Кордуба, С. Сірополко, І. Крип'якевич, С. Смаль-Стоцький, Є. Маланюк,

Є. Онацький, В. Дорошенко, Юрій Клен (Освальдт Буркхардт), Ол. Теміга, і сотки людей, що творили і творять українську національну культуру.

Редакція журналу, навіязуючи до традиції „ЛНВ” і „Вісника” в передньому слові відновленого журналу пише:

„ЛНВ. відновлено тому, що цей журнал усіх часів, без огляду на те, що писали, пишуть і будуть писати про нього всі ті, хто вміє тримати перо в руках, уважаємо явищем позитивним, з усіма його недоліками, бо справа не в тих чи інших недоліках, а в тому, що ЛНВ. це той орган української думки, що виникав і відроджувався завжди тоді, коли українська думка попадала в глухий кут...”

„...ЛНВ. був завжди журналом українським. Таким він був за редагування М. Грушевського і Івана Франка, таким був і за редагування Д. Донцова...”

„В хаосі духовної і політичної депресії після 1917-20 років, редакція відновлюваного в 1922 році ЛНВ. писала про свої цілі:

„Вирвати нашу національну ідею з хаосу, в якій вона грозить згинутися, очистити її від сміття і болота, дати їй яскравий, виразний зміст, зробити з неї стяг, коло якого б гуртувалася ціла нація — ось завдання до розв'язання котрого, разом з іншими, хоче спричинитися і відновлений ЛНВ.”

„Ця програма редакції ЛНВ, з 1922 року є актуальною й нині, буде нею й завтра” закінчує редакція.

В першому числі журналу вміщено праці Ю. Клєна, Є. М., Вол. Дорошенка, В. Щербаківського, М. Бачинської-Донцової, О. Данського, Б. Стебельського, В. Крупницького, Р. Марксмена, Б. Кравціва і інших та бібліографічний матеріал.

Можна тільки побажати ініціаторам і працівникам відродженого журналу витривалості в їх нелегкій праці на еміграції і зрозуміння та уваги українського громадянства, як це було через 50 літ існування ЛНВ., до відновленого журналу.

М. М.

Ж е р т в и

Зі “Свята Героїв” в дні 12 грудня, 1948 р. в Ньюарку, Н. Дж., влаштованого місцевим Відділом ООЧСУ — на \$151 на допомогу для УПА.

Жертви зложили:

10 дол.: Пан Чорненький.

По 5 дол.:—О. Дмитро Савка, Федчишин і Юрій Швець.

По 3 дол.:—Й. Станько, Лотоцька, Мотуз і Осип Буката.

По 2 дол.:—Др. Гайдучок, Магній, Слободюк, Т. Юркевич, Псуї, Салабун, Т. Рудий, Дубас, М. Боднар, В. Старожитник і Богда.

По 1 дол.: Андріюк, Отрок, Гулька Ева, Гулька Юлія, Гулька, Коцур, Мартиняк, Соколовський, Леськів, Петрівський, Підлуський, Бурак, Стрижак, Максимич, Галко, Сенчук, Пришляк В., Герман, Тарнавський, Ходачок, Дорошенко, Сурман, Шеремета, Цяпка, Іванський, Андріюк, Відземок, Ільків, Сайкевич, Кульматицький, Баран, Таньчук, Настюк, Кіценюк, Х. У., Починок, Кізіма Д., Починок, Колат, Дацківський, Сень-

ків, Черномаз, Бучак, Боднар, Настюк А., Левенець, Віник, Багрій, проф. Каськів Т., Гординська О., Папроцька, Полевчак, Дуняк, Боднар, Шкільний, Хавлюк, П. Воробець, С. Линч, Ю. Демків, А. Старожитник, Х. У., Зидик, М. Дзядів, П. Вох, Й. Лапків, М. Демків, А. Руник, І. Дзядів, І. Мудровський, Х. У., Б. Слободян, Л. Юрків, Б. Гулька, Фурда, М. Салабун, І. Жухович, М. Кравець, Оляк, С. Черномаз, І. Ткач, І. Фурда, А. Лазірко, Р. Старожитник, В. Роговський, М. Леськів, П. Козира, І. Г., і В. Пришляк.

Укр. грек. католич. парохія в Пасейку, Н. Дж., з “Коляди” на медикам. для УПА — 82 дол.

Жертви зложили:

10 дол.—М. Ратушний.

По 5 дол.:—Г. Кідань, П. Гулька, В. Юрків, О. Комар.

По 3 дол.:—К. Молодович і Е. Волошин.

По 2 дол.:—М. Кухар, А. Ретьква, І. Магура, І. Шафран, В. Томчук, С. Винярський, М. Голуб-

ко, М. Припхан, Е. Ковальський, Т. Драган, О. Сименович, С. Ключник і Ф. Яциняк.

По 1 дол.:—М. Кінайинок, І. Мудрик, С. Цімко, В. Мечник, Г. Маїк, А. Кічан, Г. Мечник, Дуткевич, М. Стегніцький, М. Турський, В. Громик, Ф. Пітула, І. Куруц, Ю. Блашко, Д. Ванько, В. Пеленський, П. Фортуна, В. Мінько, В. Ромас та Х. У.

Зі збірки на політичній вічу в Бостоні, Масс. — 50 дол. на медикам. Віче влаштовано заходом Відділів Союзу Українок та ООЧСУ.

Зі збірки в Лос Анджелос, Каліф. — 40 дол. на потреби УПА. Гроші переслав п. М. Новак.

Жертви зложили:

Український Національний Хор 15 дол., з Листопадового Свята 13.75 дол., Микола Новак 5 дол., п-ні Пайда 3 дол., інж. Л. Романюк 1.25 дол., В. Войціцький 1 дол. і Д. Якубенко 1 дол.

Укр. греко-католич. парохія в Пасейку, Н. Дж. з Листопадового Свята, \$43.31 на доп. для УПА.

Відділ ООЧСУ і Святочний Комітет з Листопадового Свята в Гартфорд, Конн. — 92 дол. на потреби УПА.

Укр. Центральний Комітет в Елизабет, Н. Дж., з Листопадового Свята — 25 дол. на медикам. для УПА.

Зі збірки з нагоди іменин п. Михайла Шкоропада і п. Михайла Гайди в дні 21 листопада, Монреаль, Канада — 27 дол. на допомогу для УПА. Гроші переслав п. Петро Луківський.

Жертви зложили:

По 5 дол.: Михайло Шкоропад і Мих. Гайда.
3 дол.: Петро Осаківський.

По 2 дол.: Теодор Масюк, Миколай Мацайло, Григорій Береський, Амврозій Коцулим, Петро Луківський і Миколай Андрусак.

По 1 дол.: Теодор Тучапець і Андрій Кішук.

П. Степан Ремез — Допаркет, Канада переслав зі збірки на "Коляду" — \$15 на допомогу для УПА.

Жертви зложили:

3 дол.: Володимир Коринкевич.

По 2 дол.: Федір Удич, Степан Ремез і Михайло Кольницький.

По 1 дол.: Осип Мадай, Володимир Кирик, Антін Грицький, Степан Дубейський, Григор Орішак і Іван Кралик.

П. Іван Кожух, Нью Йорк, переслав зі збірки на новорічний забаві — 14 дол. на потреби УПА.

Жертви зложили:

По 5 дол.: Іван Кожух і дружина, та Семко Баран.

Іван Гриб — 2 дол.

Гринько Мазурик і Егнес Лаковська по 1 дол.

Зі збірки на весілля п-тва В. Новаків, Канада — 20.75 дол. на допомогу для УПА.

П. З. Рак, Бостон, Масс. — 30 дол. на медик. для УПА та для сиріт по вояках УПА.

П. Петро Дідик, Шікаго, Ілл. — 10 дол. на потреби УПА.

П. В. Колодій, Дітройт, Міш. — 10 дол. на потреби УГВР.

П. М. Дзюма, Нью Йорк — \$10 на потреби УПА.

З "Коляди", п. П. Матчак, Нью Йорк, переслав — 10 дол. на потреби УПА.

На допомогу для УПА — по 5 дол. зложили: С. Подольський, Нью Йорк — з "коляди", В. Мельничук, Амстердам, Н. Й., Н. Древницький, Шікаго, Ілл., І. Цетвинський, Шікаго, Ілл., Й. Боришкевич, Вилмердинг, Па. і І. Куць, Шікаго.

3 дол.: М. Гуміняк, Шікаго, Ілл.

По 2 дол.: Юрій Шулька, Балтімор, Мд. і окремо 2 дол. на політичних в'язнів, Р. Карбівник, Філадельфія, Па., Т. Соколовський, С. Айленд, Н. Й., М. Тихий, Канада, М. Василюк, Нью Бронсвик, Н. Дж. і А. Край, Шікаго, Ілл.

По 1 дол.: А. Савка, Нью Бритен, Конн. і Д. Мицак, Канада.

На Пресовий Фонд "Вісника" зложили жертви:

Відділ ООЧСУ в Нью Йорку — 50 дол.

Г. Вовчук, Нью Йорк — 5 дол.

М. Тимчишин, Нью Бритен, Конн. — 4 дол.

По 2 дол.: І. Шеремета, Нью Джерзі, М. Берковий, Стейтен Айленд, Н. Й., М. Гудз, Шікаго, Ілл., І. Кудрик, Йонкерс, М. Ривак, Нью Йорк, І. Галик, Нью Йорк, Юрій Шулька, Балтімор.

Справлення похибок:

На Зїзді ООЧСУ в Нью Йорку зложила 10 дол. на медикам. для УПА п-ні Ірина Козаченко з Дітройту, Міш., а не з Шікаго, як помилково подано.

На "Листопадовому Святі" в Нью Бритен, Конн., п. Григорій Бариляк, прізвище якого подано невірно в попередньому числі "Вісника", зложив 10 дол. на медик. для УПА!

Пан Андрій Савка зложив — 3 дол. а п. К. Савка — 2 дол.

УСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ СКЛАДАЄМО ЩИРУ ПОДЯКУ.

**КАТАЛОГ ВИДАНЬ
“ЛІТОПISУ УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІТВЯЗНЯ**

1. “Літопис Політв'язня”—журнал місячник ч.ч. 2, 3-4, 5-6, 7, за 1946 і 1-4 за 1947 р. 1.00 НМ.—20 ц.
2. “Перший Конгрес Українських Політв'язнів Ліги УПВ у Мюнхені”50 НМ.—10 ц.
3. “Равенсбрюк” найбільший жіночий концентраційний табір у Німеччині — опрацювання О. Вітик. Прибуток призначений для хорих політв'язнів 1.00 НМ.—30 ц.
4. “Авшвіц”—Альбом політв'язня—П. Осинка. Прибуток для політв'язнів 1.00 НМ.—30 ц.
5. “Завдання Української Мартирології” вип. 180 НМ.—10 ц.
6. В'язничні поезії Т. Шевченка (в казематі 1847) із вступною статтею проф. В. Петрова50 НМ.—10 ц.
7. “Німецький концентраційний табір” — Др. Яків (в друку).

Книгарням, кіоскам і кольпортерам даємо знижку 20 процент. Замовлення висилати на адресу:

“Літопис Політв'язня” (13 6) Мінхен, Дахверштр. 9/II. Деутшлянд—Баєрн УСА Зон.

**УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ “ВІСНИКА”
В ЗДА. І КАНАДІ**

Передплата на рік	\$3.00
Передплата на півроку	1.50
Ціна окремого примірника	.25
Передплата для Канади на рік	3.50

Всі передплати зокрема з Канади, треба надсилати грошовим переказом (монеї ордер), або в звичайних листах, на адресу адміністрації журналу.

Банкові чеки та грошові перекази треба виводити на адресу:

“ V I S N Y K ”

P. O. Box 304, Cooper Sta., New York 3, N. Y.

Про всякі зміни адреси прохаємо негайно повідомляти адміністрацію, рівночасно подаючи і свою дотеперішню стару адресу.

Адміністрація.

~~~~~  
**“ВІСНИК”—ОРГАН ООЧСУ**  
 видає Редакційна Колегія  
 Адміністратор—Осип Труш

Адреса:

**O. D. F. F. U.**  
**P. O. Box 304, Cooper Station**  
**New York 3, N. Y.**  
 ~~~~~